

Layangé rasul Paulus marang pasamuhan nang kuta Rum

Pembukakan lan pamuji slamet

¹⁻⁷ Para sedulurku kabèh nang kuta Rum, iki layang sangka nggonku, Paulus. Gusti Allah pantyèn trésna tenan marang kowé kabèh lan manggil kowé, supaya dadi umaté.

Muga-muga Gusti Allah Bapaké awaké déwé lan Gusti Yésus Kristus ngebeki uripmu karo kabetyikané lan katentremané.

Aku nulis layang iki marang kowé, jalaran Gusti Yésus, Kongkonané Gusti Allah, wis miji aku dadi peladéné. Aku kudu dadi rasulé Gusti Yésus nggelarké kabar kabungahan sangka Gusti Allah marang kabèh manungsa. Ing jaman mbiyèn Gusti Allah wis ngomongké bab kabar kabungahan iki liwat para nabi lan ya wis ketulis nang Kitab. Kabar kabungahan iki ngomongké bab Gustiné awaké déwé Yésus Kristus, Anaké Gusti Allah. Sak tyara manungsa Dèkné dadi turunané ratu Daved. Lan jalaran Gusti Yésus uripé sutyi sak kabèhé, mulané sakwisé Dèkné tangi sangka pati, Gusti Allah ngekèki pangwasa gedé marang Anaké, supaya ngwasani kratoné. Aku saiki dadi wakilé Gusti Yésus. Gusti Allah pantyèn ngekèki penggawéan iki marang aku, awit Gusti Yésus déwé sing ngomongi aku. Aku kudu ngomongi kabèh bangsa sing dudu Ju, supaya pada pretyaya lan

pada manut marang Kristus. Kuwi pantyèn Kristus déwé sing ngongkon aku. Lan kowé sing manggon nang kuta Rum, kowé mbarang kudu tak omongi nèk Gusti Yésus Kristus manggil kowé supaya dadi anaké.

Rasul Paulus kepéngin niliki sedulur-sedulur nang kuta Rum

⁸ Para sedulur, aku pantyèn maturkesuwun marang Gusti Allah enggoné Gusti Yésus Kristus nyambutgawé ing uripmu. Awit nang endi waé wong-wong pada ngomongké bab pengandemu.

⁹ Aku ora goroh para sedulur, Gusti Allah dadi seksiku. Dèkné sing tak sembah lan tak labuhi sak atiku, awit aku nggelarké kabar kabungahan bab Anaké. Gusti Allah déwé ngerti nèk aku ora tau lali ndongakké kowé kabèh. ¹⁰⁻¹¹ Aku pantyèn ajek ndonga, supaya Gusti Allah ngekèki kelunggaran marang aku ndang bisa niliki kowé, awit aku jan kepéngin tenan kepetuk karo kowé. Menawa aku bisa ngedum berkah kasukman marang kowé lan menawa aku bisa nambah-nambahi pengandemu marang Gusti. ¹² Tegesé para sedulur, aku pretyaya nèk awaké déwé bisa mbangun pengandelé sakpada-pada, aku kebangun sangka pengandemu lan kowé kebangun sangka pengandelku.

¹³ Tenan para sedulur, kowé kudu ngerti nèk jalaran sangka kuwi wis ping pira waé aku wis arep budal nang nggonmu, nanging tekané saiki alangané wis ènèng waé, dadiné durung bisa keturutan. Karepku para sedulur, kaya

enggonku nggelarké pituturé Gusti nang tengahé bangsa liya-liyané, semono uga aku bisa nyambutgawé lan ngetokké woh nang tengahmu. ¹⁴ Aku iki rumangsa nduwèni penjawab marang kabèh bangsa, mulané aku kudu nggelarké pituturé Gusti marang wong sing ngomong Grik sing manggon nang kuta, uga marang wong sing ora ngomong Grik sing manggon nang kebonan, marang wong sing sekolah lan uga marang wong sing ora sekolah. ¹⁵ Yakuwi jalarané aku kepéngin ndang teka nang nggonmu nang kuta Rum, supaya aku bisa nggelarké pituturé Gusti nang kono.

Pangwasané kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus

¹⁶ Awit para sedulur, aku blas ora isin nggelarké kabar kabungahan bab Gusti Yésus Kristus, jalaran kabar kabungahan iki gedé banget kwasané. Ya kabar kabungahan iki sing dikanggokké karo Gusti Allah kanggo nylametké kabèh wong sing pretyaya, nomer siji kanggo bangsa Ju, nanging uga kanggo bangsa liya-liyané. ¹⁷ Kenèng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit kabar kabungahan iki ndunungké marang awaké déwé, nèk kawit mbiyèné manungsa bisané ketampa karo Gusti Allah namung nèk gelem pretyaya lan njagakké marang Dèkné. Wujuté ya wis ketulis nang Kitab uniné ngéné: “Wong sing wis ketampa karo Gusti Allah uripé kudu njagakké marang Gusti Allah.”

Salahé manungsa

¹⁸ Para sedulur, aku kuwi mau ngomong nèk Gusti Allah nylametké wong sing pretyaya

marang Dèkné. Kenèng apa kuwi kok penting banget? Iki penting banget, jalaran awaké déwé kudu ngerti nèk Gusti Allah nesu tenan marang manungsa. Gusti Allah bakal nyetrap kabèh wong sing ora ngajèni marang Dèkné lan sing nggawé ala marang liyané. Wong sing nglakoni ala kuwi sakjané namung ngalang-alangi wong liyané, marakké liyané ora bisa mangertèni Gusti Allah kaya sak wujuté. ¹⁹ Para sedulur, sakjané kabèh wong bisa mangertèni bab Gusti Allah kaya sak mestiné, awit Gusti Allah déwé wis nduduhké lan ndunungké marang manungsa. ²⁰ Wujuté kawit mbiyèn-mbiyèné, dongé Gusti Allah nggawé langit lan bumi, semunggoné manungsa gelem nyawang lan mikir bab sembarang sing digawé karo Gusti Allah, mesti barang loro iki manungsa bisa dunung, yakuwi, nèk Gusti Allah langgeng pangwasané lan nèk Dèkné wujud Gusti Allah tenan. Dadiné manungsa ora nduwé jalaran kanggo nutupi salahé. ²¹ Karomenèh para sedulur, senajan manungsa ngerti nèk Gusti Allah kuwi langgeng kwasané, nanging ora pada gelem memuji lan maturkesuwun marang Dèkné. Malah pada mblarah ora nggenah pikirané, marakké pada bingung karepé, awit peteng atiné. ²² Rumangsané wong ngerti, nanging malah mundak bodo. ²³ Mulané ora pada nyembah Gusti Allah sing langgeng, nanging malah pada nyembah retya-retya sing rupa manungsa sing mati, apa manuk, apa kéwan sing sikilé papat, apa kéwan sing mbrangkang.

²⁴ Lan jalaran manungsa mundak bodo lan pada nglakoni sing ora nggenah ngono, mulané

terus pada dipasrahké marang pangwasané kesenangan rusu karo Gusti Allah. Dadiné pada nglakoni sing ora pantes karo awaké sakpada-pada. ²⁵ Wong-wong kuwi nggugu barang sing goroh, barang sing bener bab Gusti Allah malah ora pada gelem pretyaya. Mulané terus nyembah lan ngajèni marang barang-barang gawéané Gusti Allah, ora nyembah marang Gusti Allah déwé, sing nggawé sembarang lan sing kudu dipuji slawasé. Amèn.

²⁶ Para sedulur, jalaran sangka klakuan sing kaya ngono kuwi, manungsa dietyulké karo Gusti Allah, supaya pada nuruti kesenangané daging sing ora pantes. Mulané sing wédok-wédok ora pada nglakoni sing lumrah menèh, nanging sing ora lumrah. Ora pada nggolèk gandèngan karo wong lanang, nanging wong wédok malah gandèngan karo wong wédok. ²⁷ Semono uga sing lanang-lanang. Ora gandèngan karo wong wédok menèh kaya sak lumrahé, ora, nanging wong lanang malah ketarik atiné karo tunggal wong lanang lan pada nglakoni sing ora pantes. Mulané ya pada nampa upah sing tyotyok karo klakuané.

²⁸ Lan menèh para sedulur, jalaran wong-wong kuwi blas ora merlokké supaya bisa kenal marang Gusti Allah, mulané ya diejarké karo Gusti Allah, bèn pada nuruti angen-angéné sing mblarah-mblarah ora nggenah. Mulané ya pada nglakoni sembarang sing ora apik. ²⁹⁻³⁰ Atiné wis kebek karo angen-angen sing ora bener, karo barang ala, laku bédang lan hawa srakah. Seneng nggawé ala, seneng sengit, mematèni lan tukaran. Seneng ngapusi liyané lan seneng nggawé larané

ati liyané. Seneng nyatur lan ngundat-undat liyané. Pada sengit marang Gusti Allah, sombong, gemunggung lan kurang-ajar. Nèk arep nggawé ala akalé wis ènèng waé. Karo wong tuwa wis ora ngajèni blas. ³¹ Ora nduwèni kadunungan lan ora kenèng dijagakké. Ora nduwé seneng karo seduluré déwé lan ora nduwé melas blas karo liyané. ³² Wong-wong kuwi sakjané ngerti nèk Gusti Allah ngupahi pati marang wong sing nglakoni kaya ngono kuwi, nanging ora pada wedi blas, malah pada ngelem liyané sing nglakoni kaya ngono.

2

Gusti Allah nyetrap sak beneré

¹ Para sedulur, kowé mesti setuju nèk Gusti Allah nyetrap wong sing nglakoni ala kuwi. Menawa kowé mikir nèk kowé déwé ora nglakoni kaya ngono. Saiki aku ngomong marang kowé kabèh sing pada mikir ngono kuwi: Gusti Allah uga bakal nyetrap kowé. Awit nèk kowé mbenerké Gusti Allah nèk Dèkné nyetrap wong liyané, kowé uga mbenerké Gusti Allah nèk Dèkné nyetrap awakmu déwé. Awit kowé sing pada nyalahké liyané, kowé déwé uga nglakoni prekara-prekara sing ala kuwi. ² Para sedulur, awaké déwé ngerti nèk Gusti Allah nyetrap wong sing nglakoni ala kuwi miturut sak beneré. ³ Mulané aja mikir nèk kowé bisa nglungani setrapané Gusti Allah, kowé kuwi sing pada nyalahké liyané, nanging kowé déwé nglakoni ala. ⁴ Apa kowé malah ora kudu bungah nèk Gusti Allah ngétokké katrésnané, kesabarané lan kawelasané

marang kowé. Apa kowé ora dunung nèk Gusti Allah durung nyetrap kowé, jalaran Dèkné ngentèni, supaya kowé pada ngrumangsani salahmu lan ninggal klakuan sing ala. ⁵ Nanging para sedulur, kowé malah pada ndablek lan ora gelem malih klakuané. Kowé malah pada nambahi nesuné Gusti Allah lan nggedèkké setrapanmu mbésuk nèk Gusti Allah bakal ngrutu kabèh wong kaya sak beneré. ⁶ Awit Gusti Allah bakal ngrutu kabèh wong miturut sing dilakoni déwé-déwé. ⁷ Tegesé, wong sing temen nglakoni sing betyik, jalaran kepéngin disenengi lan dielem karo Gusti Allah lan jalaran kepéngin nduwé urip sing ora ènèng matiné, wong sing kaya ngono kuwi bakal dikèki urip langgeng karo Gusti Allah. ⁸ Nanging wong sing srakah lan ora perduli marang liyané, wong sing ora gelem nggugu marang pitutur sing bener bab Gusti Allah, nanging malah pada seneng nggawé ala marang liyané, wong kaya ngono kuwi bakal nampa setrapan sing nggilani sangka Gusti Allah. ⁹ Sapa wongé sing nglakoni sing ala kaya ngono kuwi, ngertia nèk bakal ngrasakké kangèlan lan kasangsaran, ora dadi sebab wong Ju apa wong bangsa liyané. ¹⁰ Nanging sapa sing nglakoni sing betyik, Gusti Allah bakal seneng lan ngelem marang wong kuwi lan bakal dikèki katentreman, uga ora dadi sebab wong Ju apa wong bangsa liya. ¹¹ Awit para sedulur, mbésuk nèk Gusti Allah ngrutu manungsa, Dèkné ora bakal pilih-sih.

¹² Para sedulur, saiki arep tak dunungké menèh kenèng apa Gusti Allah kok bakal ngrutu manungsa miturut sing dilakoni déwé-déwé.

Awit, bener wong sing dudu bangsa Ju ora ngerti marang wèt-wèté Gusti Allah sing tekané liwat nabi Moses, nanging nèk wong-wong kuwi nglakoni ala ya bakal disetrap tanpa nganggokké wèté nabi Moses. Lah wong bangsa Ju sing ngerti wèt-wèté nabi Moses, nèk wongé nglakoni ala ya bakal disetrap miturut wèt-wèté nabi Moses. ¹³ Dadiné para sedulur, wong sing ditampa karo Gusti Allah kuwi ora wong sing namung ngerti marang wèté Gusti Allah liwat nabi Moses, ora, nanging wong sing nglakoni apa sing diwulangké ing wèt-wèté nabi Moses. ¹⁴ Awit bener wong sing dudu bangsa Ju ora nduwèni lan ora ngerti marang pitutur sing diwulangké ing wèt-wèté nabi Moses, nanging nèk wongé ing atiné nduwèni kadunungan lan wongé nglakoni sing betyik, wujuté wongé ya nglakoni wèt-wèté nabi Moses, awit ing atiné wongé nduwèni kadunungan bab ala lan betyik. ¹⁵ Klakuané wongé kuwi ndudukké nèk apa sing diwulangké ing wèt-wèté nabi Moses wis ketulis ing atiné. Dadiné swarané atiné wongé sing ngrutu wongé. Nèk wongé nggawé betyik, swarané atiné sing mbenerké, nèk nggawé ala, swarané atiné ya nyalahké. ¹⁶ Para sedulur, manut kabar kabungahan sing tak gelarké, ya kaya ngono kuwi mbésuk bakalé ing dinané nèk Gusti Allah bakal ngongkon Gusti Yésus Kristus ngrutu manungsa. Dèkné ngerti angen-angéné manungsa, semono uga sembarang sing didelikké ing atiné.

Wong Ju lan wèt-wèté nabi Moses

¹⁷ Para sedulur, lah saiki kowé déwé kepriyé. Kowé bungah nèk kowé wong Ju, awit kowé nduwé wèt-wèté nabi Moses. Kowé nduwèni rumangsa nèk Gusti Allah miji kowé, ora bangsa liyané. ¹⁸ Kowé rumangsa ngerti kekarepané Gusti Allah lan sangka wèt-wèté nabi Moses kowé bisa mangertèni apa sing apik déwé. ¹⁹ Kowé nganggep dadi penuntuné sing lamur, dadi pepadangé sing nang pepeteng. ²⁰ Kowé uga rumangsa bisa mbenerké sing klèru pikirané lan rumangsa dadi guruné anak-anak. Pantyèn, kowé bungah nèk kowé nduwé wèt-wèté nabi Moses, wèt-wèt sing ngekèki sak ènèngé kaweruh lan sak ènèngé pitutur sing bener marang kowé. ²¹ Kowé pada mulangi wong liya, lah kenèng apa kowé kok ora mulangi awakmu déwé? Kowé ngomong: “Aja nyolong,” lah kenèng apa kowé déwé kok nyolong? ²² Kowé mulangi: “Aja laku bédang,” lah kenèng apa kowé déwé kok laku bédang? Jaréné kowé sengit marang brahala, lah kenèng apa kowé kok nyolongi sangka omah-omahé sembahan brahala? ²³ Kowé sombong, jalaran kowé nduwèni rumangsa nèk kowé sing dipasrahi wèt-wèté Gusti Allah, nanging kowé déwé pada mirang-mirangké Gusti Allah, jalaran kowé pada nerak wèt-wèt kuwi. ²⁴ Wujuté ya wis ketulis nang Kitab sing uniné ngéné: “Jalaran sangka klakuanmu jenéngé Gusti Allah kewirang-wirang nang tengahé bangsa sing dudu Ju.”

²⁵ Para sedulur, aku kepéngin ndunungké kowé bab iki: enggonmu pada nglakoni sunat kuwi namung ènèng ajiné, nèk kowé uga pada netepi wèt-wèté nabi Moses. Tegesé, nèk kowé ora

netepi wèt-wèt kuwi, enggonmu nglakoni sunat kuwi ora kanggo gawé. ²⁶ Nanging, senajana wong sing dudu Ju ora nglakoni sunat, namung nglakoni apa sing diwulangké ing wèt-wèt mau, lah kuwi kanggo Gusti Allah dadi kaya wong sing nglakoni sunat. ²⁷ Dadiné, wong sing dudu Ju sing ora sunat malah bakal nyalahké kowé sing pada sunat, jalaran kowé pada nerak wèt-wèté nabi Moses. Awit wong-wong kuwi senajan ora sunat, nanging malah pada nglakoni kekarepané Gusti Allah kaya sing ketulis ing wèt-wèté nabi Moses. ²⁸ Tyekaké rembuk para sedulur, sapa ta sing kenèng diarani wong Ju tenan. Lan sapa ta sing tenan kenèng diarani wong nglakoni sunat? Ora wong Ju sing sangka lairané lan ora wong sing sunat kulité, ora. ²⁹ Wong Ju sing tenan kuwi wong sing dadi wong Ju ing atiné, wong sing nuruti kekarepané Gusti Allah. Lan wong sing sunat tenan kuwi ya wong sing sunat ing atiné, sing disunati karo Roh Sutyi, ora wong sing sunat manut tulisané wèté nabi Moses. Dadiné ya wong sing dadi wong Ju ing atiné lan wong sing sunat ing atiné sing nampa pengaleman sangka Gusti Allah déwé, ora sangka manungsa.

3

¹ Tibaké para sedulur, apa ya ènèng gunané dadi wong Ju nèk dipadakké karo bangsa liya-liyané lan nglakoni sunat iku apa ya ènèng perluné? ² Miturut pinemuku para sedulur, gunané okèh banget. Sing penting déwé ya iki: Gusti Allah masrahké pituturé marang bangsa Ju. ³ Lah nanging terus kepriyé? Wujuté ènèng wong Ju sing

senajan nduwèni pituturé Gusti Allah, nanging meksa ora manut marang pitutur kuwi. Apa kuwi ora tandané nèk Gusti Allah ora kenèng dijagakké.

⁴ Blas ora para sedulur, awit Gusti Allah kuwi kenèng dijagakké terus, senajan manungsa goroh bab Gusti Allah. Wujuté nang Kitab ya ènèng tulisan sing uniné ngéné:

“Dadiné ketara Gusti,
nèk tembungmu kabèh bener
lan senajana Kowé disalahké kepriyé waé,
bakal ketitik
nèk Kowé bener terus.”

⁵ Dadiné apa ya ora bener nèk jalaran sangka klakuané wong Ju sing ora temen, malah bisa ketara banget nèk Gusti Allah temen terus? Apa Gusti Allah ora klèru nèk Dèkné nyetrap awaké déwé? (Aku iki sakjané namung niru omongané wong-wong.) ⁶ Blas ora para sedulur, Gusti Allah ora klèru! Lah semunggoné Dèkné klèru, kepriyé Dèkné bisané ngrutu manungsa?

⁷ Lan menèh para sedulur, semunggoné beneré Gusti Allah kétoké sangka gorohku, lah kenèng apa gorohku kok disalahké? Kenèng apa aku kok dianggep wong dosa? ⁸ Nèk pantyèn ngono tenan, awaké déwé luwung ngomong ngéné waé: “Hayuk pada nglakoni ala waé, supaya sing apik bisa metu.” Pantyèn aku iki diarani karo wong-wong, jaréné aku mulangi pitutur sing kaya ngono lan aku jan isin tenan. Nanging pada ngertia para sedulur, Gusti Allah bakal nyetrap wong-wong kuwi kaya sak mestiné, ya wong-wong kuwi sing pada nglakoni dosa, mikiré supaya kabetyikané Gusti Allah bisa kétok.

Wong kabèh dosa

⁹ Para sedulur, apa aku iki ngomong nèk awaké déwé iki wong Ju sing apik déwé, ngungkuli bangsa liya-liyané? Blas ora! Aku malah wis ndunungké nèk wong Ju kuwi tunggalé waé karo wong sing dudu Ju, kabèh wis dikwasani dosa.

¹⁰ Bab iki nang Kitab wis ketulis ngéné:

“Ora ènèng wong siji waé sing bener.

¹¹ Ora ènèng sing ngerti

apa kepéngin ngerti

marang kekarepané Gusti Allah.

¹² Kabèh wis pada ninggal Gusti Allah

lan ora kanggo gawé apa-apa.

Ora ènèng siji waé

sing nggawé kabetyikan.

Siji waé ora.

¹³ Telaké kaya kuburan menga

lan ilaté pinteré éram-éram

nèk ngapusi wong.

Lambéné kaya ènèng ratyuné,

karo tembungé pada ngembrukké

lan ngrusak uripé liyané.

¹⁴ Tyangkemé kebek karo tembung ala,

seneng mujèkké alangan marang liyané.

¹⁵ Gampang nèk ndadèkké sangsarané

lan matèni wong liyané.

¹⁶ Nang endi waé sing ditekani

mesti ninggal tipak karusakan

lan kasangsaran.

¹⁷ Urip katentreman

ora pada ngerti blas.

¹⁸ Marang Gusti Allah

wong-wong iki
jan ora nduwé wedi blas.”

¹⁹ Para sedulur, saiki awaké déwé dunung nèk sembarang sing diomong ing wèt-wèté nabi Moses kuwi ya kanggo wong-wong sing pada nduwèni wèt-wèt kuwi, ya awaké déwé iki wong Ju. Dadiné ora ènèng sing bisa nglakoni ala terus ngomong nèk ora ngerti nèk sing dilakoni kuwi ora apik. Mengkono kuwi dadiné ènèng beneré nèk kabèh wong sak jagat, tegesé wong Ju lan sing dudu Ju, kudu asok penjawab marang Gusti Allah. ²⁰ Wong urip ora ènèng siji waé bisa ketampa Gusti Allah jalaran nglakoni wèt-wèté nabi Moses. Nanging wèt-wèt kuwi namung kanggo nduduhké nèk manungsa wis nglakoni dosa.

Gusti Allah gelem nampa manungsa

²¹ Nanging saiki Gusti Allah wis nggawé dalan liyané kanggo awaké déwé, dalan sing marakké awaké déwé bisa ketampa Dèkné. Iki ora lantaran netepi wèt-wèté nabi Moses, ora, nanging lantaran dalan sing anyar, senajan mbiyèn nabi Moses lan nabi liya-liyané ya wis ngomongké bab dalan iki. ²² Saiki awaké déwé bisané dianggep bener lan ketampa karo Gusti Allah ya namung nèk awaké déwé pretyaya marang Gusti Yésus Kristus. Kabèh wong bisa nampa keslametan, nèk gelem pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, awit Gusti Allah ora mbédak-mbédakké, ora dadi sebab wong Ju apa bangsa liya. ²³ Kenèng apa aku kok bisa ngomong ngono para sedulur. Awit kabèh wong wis tiba ing dosa lan jalaran kabèh namung nuruti karepé déwé, Gusti Allah blas ora kétok

apiké sangka uripé manungsa. ²⁴ Nanging Gusti Allah meksa gelem nganggep manungsa bener lan gelem nampa manungsa, nèk gelem pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, sing wis nebus dosané manungsa. Mengkono kuwi Gusti Allah ngujutké kawelasané lan kabetyikané marang manungsa, sing sakjané kudu disetrap. ²⁵ Nanging Gusti Allah wis ngongkon Gusti Yésus Kristus nglakoni pati, nyangga setrapané manungsa, supaya manungsa bisa diluwari sangka nesuné Gusti Allah lan bisa nampa pangapura sangka Gusti Allah. Getihé Gusti Yésus Kristus tumètès dongé Dèkné mati lan sapa sing pretyaya nèk getih tumètès kuwi kanggo nglabuhi manungsa, wong kuwi mesti bakal nampa pangapura lan bisa nitèni nèk Gusti Allah nindakké sing bener. Awit ing jaman sing wis kliwat Gusti Allah ora nyetrap manungsa, jalaran Dèkné kepéngin ngétokké kesabarané. ²⁶ Nanging saiki wis tekan wantyiné Dèkné nyetrap kabèh manungsa, jalaran sangka dosané, tegesé, uga manungsa sing ing jaman sing wis kliwat disabari. Saiki bisa kétok nèk Dèkné nindakké sing bener. Lan Dèkné uga nampa kabèh wong sing pretyaya marang Gusti Yésus, dianggep bener.

²⁷ Dadiné para sedulur, apa sing arep dienggo pamèran karo awaké déwé? Blas ora ènèng. Lah apa sing marakké manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah? Apa jalaran sangka nglakoni wèt-wèté nabi Moses? Ora, nanging manungsa bisané dianggep bener lan ketampa karo Gusti Allah namung jalaran sangka pretyaya. ²⁸ Dadiné tyekaké rembuk para sedulur, manungsa bisané ketampa

karo Gusti Allah namung jalaran sangka pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, ora jalaran sangka netepi wèt-wèté nabi Moses. ²⁹ Apa Gusti Allah kuwi namung Gusti Allahé wong Ju? Apa dudu Gusti Allahé bangsa liya uga? Mesti ya ta! ³⁰ Awit para sedulur, Gusti Allah wujuté ya namung siji. Dèkné nampa manungsa namung lantaran pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, wong Ju lan wong sing dudu Ju tunggalé waé. ³¹ Lah menawa kowé terus ngomong: tibaké wèt-wèté nabi Moses wis ora dikanggokké menèh? Ora ngono. Nèk awaké déwé pretyaya marang Gusti Yésus Kristus, awaké déwé malah netepi wèt-wèt kuwi.

4

Bapa Abraham ketampa jalaran sangka pengandelé

¹ Para sedulur, saiki awaké déwé wis ngerti nèk Gusti Allah nampa manungsa jalaran sangka pengandelé, ora jalaran sangka enggoné netepi wèt-wèt lan pernatan. Lah kepriyé ya karo Bapa Abraham, mbah-mbahané awaké déwé? ² Semunggoné Bapa Abraham ketampa karo Gusti Allah jalaran sangka prekara-prekara sing ditindakké dèkné, ya ènèng beneré dèkné nduwé jalaran kanggo pamèr. Nanging dèkné ora bisa mamèrké apa-apa marang Gusti Allah. ³ Wujuté nang Kitab wis ketulis ngéné: “Abraham pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya, Abraham ditampa karo Gusti Allah, dadi wong sing nglakoni kekarepané Gusti Allah.” ⁴ Wong sing nyambutgawé ya wis sak

mestiné nèk nampa bayaran, iku upahé enggoné nyambutgawé, dudu pawèh. ⁵ Lah wong sing ora njagakké penggawéané, nanging namung njagakké kawelasané Gusti Allah sing nampa kabèh wong sing pretyaya, wong kuwi ya ketampa tenan, awit wongé pretyaya marang Gusti Allah. ⁶ Ratu Daved ya wis tau ngomongké bab prekara iki lan dèkné mèlu bungah karo wong sing ketampa karo Gusti Allah, ora jalaran penggawéan sing ditindakké karo wong kuwi.

⁷ Ratu Daved malah ngomong ngéné:

“Gedé tenan bungahmu,
wong sing dingapura klèruné
karo Gusti Allah.

⁸ Gedé tenan bungahmu,
nèk Gusti Allah
ora ngitung salahmu!”

⁹ Para sedulur, sing dielem karo ratu Daved iki apa namung wong sing nglakoni sunat apa uga wong sing ora nglakoni sunat? Awaké déwé mau wis ngomong nèk nang Kitab wis ketulis nèk Bapa Abraham ketampa karo Gusti Allah, jalaran dèkné pretyaya. ¹⁰ Lah Bapa Abraham enggoné ketampa Gusti Allah kuwi kapan. Apa dèkné ketampa sakdurungé nglakoni sunat apa sakwisé nglakoni sunat? ¹¹ Wujuté ya sakdurungé dèkné nglakoni sunat ta, ora sakwisé. Awit sakdurungé Bapa Abraham nglakoni sunat, dèkné wis ketampa karo Gusti Allah. Sunat kuwi namung tandané nèk Bapa Abraham wis ketampa karo Gusti Allah, jalaran dèkné pretyaya. Tyekaké rembuk para sedulur, Bapa Abraham pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran dèkné pretyaya dèkné ditampa

karo Gusti Allah lan tandané nèk dèkné ditampa Gusti Allah dèkné nglakoni sunat. Mengkono kuwi kabèh wong sing pretyaya dianggep dadi turunané Bapa Abraham karo Gusti Allah, senajan wong-wong kuwi ora nglakoni sunat. ¹² Lah wong Ju kabèh sing nglakoni sunat kuwi ora dadi turunané Bapa Abraham jalaran nglakoni sunat, nanging jalaran pretyaya marang Gusti Allah, kaya enggoné Bapa Abraham pretyaya marang Gusti Allah, sakdurungé nglakoni sunat.

Bapa Abraham nampa prejanjian jalaran pretyaya

¹³ Para sedulur, Gusti Allah wis janji marang Bapa Abraham lan para turunané nèk bakal dikèki jagat iki. Lah Gusti Allah enggoné ngekèki prejanjian iki ora jalaran Bapa Abraham netepi wèt-wèté nabi Moses, ora, nanging jalaran dèkné pretyaya marang Gusti Allah lan jalaran sangka pretyaya kuwi dèkné bisa ketampa karo Gusti Allah. ¹⁴ Semunggoné Gusti Allah ngekèki prejanjiané namung marang wong sing pada netepi wèt-wèté nabi Moses, tibaké manungsa ora usah pretyaya marang Gusti Allah lan semono uga prejanjiané Gusti Allah ora ènèng ajiné. ¹⁵ Para sedulur, jalaran manungsa kepéngin ketampa Gusti Allah lantaran netepi wèt-wèté nabi Moses, éntuk-éntuké namung setrapan sangka Gusti Allah, awit manungsa pada nerak wèt-wèt kuwi. Dadiné nèk wèt-wèt kuwi ora ènèng ya ora ènèng sing diterak.

¹⁶ Mulané para sedulur, Gusti Allah ora ngekèki prejanjiané marang wong sing netepi wèt-wèt nabi Moses, nanging namung marang wong sing

njagakké marang Dèkné bisa nampa prejanjiané. Dadiné bisa kétok, nèk kuwi pawèh sing metu sangka atiné Gusti Allah. Lan sing penting uga, karepé Gusti Allah, aja sampèk turunané Bapa Abraham siji waé kélangan prejanjian iki, nanging kabèh kudu nampa panduman. Kuwi ora namung wong Ju sing netepi wèt-wèté nabi Moses, ora, nanging uga liya-liyané sing njagakké marang Gusti Allah kaya Bapa Abraham. Awit para sedulur, Bapa Abraham kuwi bapaké kabèh wong sing pretyaya marang Gusti Allah. ¹⁷ Nang Kitab wujuté ya wis ketulis ngéné: “Aku ndadèkké kowé dadi bapaké bangsa pirang-pirang!” Kanggo Gusti Allah Bapa Abraham ya pantyèn dadi bapaké bangsa pirang-pirang tenan, yakuwi kabèh bangsa sing pretyaya marang Gusti Allah kaya Bapa Abraham. Bapa Abraham pretyaya nèk Gusti Allah nguripké wong mati lan dèkné pretyaya uga, nèk Gusti Allah nduwèni kwasa, nganggo tembungé bisa nekakké barang sing durung ènèng bisa ènèng. ¹⁸ Jalaran sangka pengandel kuwi para sedulur, Bapa Abraham tetep pretyaya nèk dèkné bakal dadi bapaké bangsa pirang-pirang. Mulané dèkné ya sabar terus ngarep-arep keturunané prejanjiané Gusti Allah marang dèkné, senajan sak tyara manungsa Bapa Abraham wis ora bisa éntuk turunan. Nanging dèkné pretyaya marang prejanjiané Gusti Allah sing ngomong: “Anak turunanmu bakal okèh banget.”

¹⁹ Mulané, senajan Bapa Abraham umuré wis mèh satus taun, ya jan wis tuwa tenan, karomenèh dèkné ngerti nèk bojoné, ibu Sarah, wis tuwa lan

wis ora bisa nduwé anak menèh, meksa dèkné ora ilang pengandelé. ²⁰⁻²¹ Bapa Abraham pretyaya terus nèk Gusti Allah bakal nuruti janjiné marang dèkné. Pengandelé ora suda blas, malah tambah mantep. Gusti Allah pantyèn kagunggung sangka pengandelé Bapa Abraham, awit dèkné pretyaya tenan nèk Gusti Allah bakal nuruti janjiné. ²² Mulané Bapa Abraham ya ketampa karo Gusti Allah. ²³⁻²⁵ Nanging tembung “ketampa karo Gusti Allah” kuwi ora namung kanggo Bapa Abraham déwé, nanging uga kanggo awaké déwé kabèh. Awit awaké déwé uga ketampa karo Gusti Allah, jalaran awaké déwé njagakké marang Gusti Allah sing nangèké Yésus, Gustiné awaké déwé, sangka pati. Ya Gusti Yésus iki sing dipatèni kanggo nebus salahé awaké déwé. Nanging Dèkné ditangèkké sangka pati, supaya bisa ngrukunké awaké déwé karo Gusti Allah.

5

Ketampa karo Gusti Allah

¹ Para sedulur, jalaran awaké déwé mangertèni nèk awaké déwé wis ketampa karo Gusti Allah jalaran sangka pretyaya, uripé awaké déwé saiki wis rukun karo Gusti Allah. Iki bisané katurutan jalaran sangka Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé. ² Lan jalaran sangka pengandelé awaké déwé marang Gusti Yésus Kristus sing wis mati nebus dosané awaké déwé, saiki awaké déwé bisa mara nang nggoné Gusti Allah lan ngrasakké kabetyikané. Ya kabetyikané Gusti Allah iki sing dadi tunggaké uripé awaké déwé. Mulané saiki awaké déwé bungah-bungah, awit

awaké déwé ngarep-arep nèk bakal éntuk panduman, yakuwi, sembarang nang swarga sing wis dityawiské kanggo awaké déwé. ³ Awaké déwé ora namung bungah-bungah ngarep-arep pandumané awaké déwé, nanging uga nèk awaké déwé ngalami kangèlan awaké déwé tetep bungah. Awit awaké déwé ngerti nèk kangèlan kuwi marakké awaké déwé kuwat ing pengandel. ⁴ Nèk awaké déwé kuwat terus ing kangèlan apa waé, awaké déwé dadi mantep ing atiné lan kenèng dipretyaya. Nèk awaké déwé kenèng dipretyaya, awaké déwé uga bisa ngarep-arep nampa panduman. ⁵ Awaké déwé ora usah wedi nèk pengarep-arep kuwi bakal ndadèkké gelané ati, awit Gusti Allah wis ngedunké katrésnané ing atiné awaké déwé. Dongé Gusti Allah ngedunké Roh Sutyi ing atiné awaké déwé, awaké déwé dunung sepira gedéné katrésnané Gusti Allah marang awaké déwé.

⁶ Para sedulur, katrésnané Gusti Allah marang awaké déwé pantyèn ketara tenan, awit senjata awaké déwé kudu dipatèni tanpa dikèki welas, jalaran awaké déwé gedé salahé, Kristus meksa nglakoni pati nglabuhi awaké déwé iki, supaya awaké déwé ora usah nampa setrapan sangka Gusti Allah. Patiné Kristus pantyèn wis dikarepké Gusti Allah sakdurungé, tujuané kanggo ngluwari awaké déwé sangka setrapané. ⁷ Nèk dipikir para sedulur, mati nglabuhi wong bener waé wis angèl banget. Menawa ya ènèng wong sing gelem mati nglabuhi wong betyik, sing ènèng pantesé dilabuhi. ⁸ Mulané, pantyèn kétok tenan gedéné katrésnané Gusti Allah marang awaké déwé, awit

dongé awaké déwé ijik nglakoni dosa, Kristus wis mati nglabuhi awaké déwé. ⁹ Dadiné awaké déwé saiki bisa ngerti tenan nèk Gusti Allah wis gelem nampa awaké déwé, jalaran Kristus wis mati nglabuhi awaké déwé lan getihé tumètès kanggo nebus dosané awaké déwé. Lan jalaran sangka kuwi awaké déwé bisa rukun karo Gusti Allah, mulané awaké déwé ngerti tenan nèk wis diluwari sangka nesuné lan setrapané Gusti Allah, sing bakal nekani kabèh wong sing nglakoni ala. ¹⁰ Para sedulur, aku ngomong ngono kuwi, jalaran dèk mbiyèn waé dongé awaké déwé uripé ijik nglakoni ala lan dadi mungsuhé Gusti Allah, Gusti Allah wis gelem ngongkon Anaké, yakuwi Gusti Yésus, nglakoni pati kanggo awaké déwé, supaya awaké déwé bisa rukun menèh karo Gusti Allah. Lah saiki menèh, sakwisé awaké déwé wis dirukunké, mosok awaké déwé ora bakal slamet sak terusé, jalaran Gusti Yésus urip kanggo nulungi awaké déwé. ¹¹ Para sedulur, awaké déwé ora namung bungah jalaran sangka kuwi waé, nanging awaké déwé uga bungah jalaran awaké déwé saiki wis bisa dadi siji karo Gusti Allah. Gustiné awaké déwé Yésus Kristus sing ngrukunké awaké déwé karo Gusti Allah.

Bapa Adam lan Kristus

¹² Dadiné awaké déwé saiki dunung bab iki para sedulur: jalaran wong siji nggawé dosa, yakuwi Bapa Adam, dosa terus mlebu ing donya lan jalaran dosané wong siji mau, pati uga nekani manungsa. Tegesé, wis dadi pestiné kabèh manungsa mati, jalaran kabèh wis keleton dosa.

¹³ Pantyèn, dosa wis ngleboni manungsa sakdurungé wèt-wèté nabi Moses teka, nanging Gusti Allah ora bisa nyetrap manungsa, awit durung pada nduwèni wèt-wèt kuwi, dadiné ora kenèng disalahké. ¹⁴ Nanging senjata ing jamané Bapa Adam tekané jamané nabi Moses Gusti Allah ora nyetrap manungsa jalaran sangka dosané, awit durung ènèng wèté nabi Moses, meksa kabèh manungsa ing jaman kuwi pada mati. Nèk dipikir wong-wong kuwi ora nggawé dosa kaya Bapa Adam, awit Bapa Adam jan dipenging tenan karo Gusti Allah.

Dadiné dèkné dadi wakilé kabèh manungsa lan mengkono kuwi nggambarké wakilé manungsa liyané sing bakal teka, yakuwi Kristus. ¹⁵ Nèk ngono, apa Bapa Adam karo Gusti Yésus Kristus tunggalé, ora ènèng bédané? Gedé banget bédané? Awit jalaran sangka salahé Bapa Adam kabèh manungsa nyimpang sangka dalané Gusti Allah. Nanging jalaran sangka pelabuhané Gusti Yésus Kristus, Gusti Allah bisa ngétokké kabetyikané marang kabèh manungsa lan nulungi manungsa, supaya bisa balik nang dalané Gusti Allah menèh. Para sedulur, nèk jalaran salahé wong siji kabèh wong mati, awaké déwé kudu dunung, sepira gedéné kabetyikané Gusti Allah marang kabèh manungsa. Awit jalaran sangka gedéné kabetyikané, Gusti Allah ngongkon wong siji teka nang jagat, yakuwi Gusti Yésus Kristus, supaya bisa nulungi kabèh manungsa. ¹⁶ Pantyèn gedé banget bédané pawèh sing metu sangka kabetyikané Gusti Allah marang manungsa, nèk dipadakké karo éntuk-éntuké manungsa, jalaran

sangka salahé wong siji mau. Kuwi ngéné para sedulur! Jalaran sangka salahé wong siji, kabèh wong katut salah lan kabèh uga kudu disetrap. Nanging jalaran sangka salahé wong okèh, Gusti Allah malah ngétokké kabetyikané lan mbuwang salahé kabèh manungsa. ¹⁷ Jalaran sangka salahé wong siji manungsa kabèh kudu mati. Nanging luwih gedé pangwasané wong siji sing liyané, yakuwi Gusti Yésus Kristus. Awit jalaran sangka gedéné kabetyikané, Gusti Allah ngekèki pitulungan gedé marang manungsa lan manungsa bisa ketampa karo Gusti Allah, nèk gelem nampa pitulungan sangka Gusti Allah iki, yakuwi Gusti Yésus Kristus. Sapa sing gelem nampa Dèkné bakal urip dadi siji lan mèlu nglakokké pangwasa karo Dèkné.

¹⁸ Dadiné tyekaké rembuk ngéné para sedulur: jalaran sangka salahé wong siji kabèh wong dianggep salah karo Gusti Allah, semono uga tumindaké betyik wong siji ngilangké salahé kabèh wong, supaya bisa urip dadi siji karo Gusti Allah. ¹⁹ Uga, jalaran wong siji ora manut marang Gusti Allah, kabèh wong dianggep salah, mulané, jalaran wong siji manut, kabèh wong bisa ketampa karo Gusti Allah.

²⁰ Para sedulur, wèt-wèté nabi Moses kuwi tekané namung kanggo ngétokké nèk tumindaké manungsa kuwi namung salah terus lan dosané numpuk-numpuk. Dadiné bisa kétok uga gedéné kabetyikané Gusti Allah, sing mundak terus. ²¹ Lan kaya enggoné dosa gedé kwasané lan nekakké pati, semono uga kabetyikané Gusti Allah gedé kwasané, bisa marakké manungsa

bisa ketampa karo Gusti Allah lan nduwèni urip langgeng, jalaran pelabuhané Yésus Kristus, Gustiné awaké déwé.

6

Mati lan urip karo Kristus

¹ Lah kuwi kabèh apa tegesé para sedulur? Apa awaké déwé terus kudu nambahi dosané, supaya kabetyikané Gusti Allah bisa mundak? ² Blas aja nduwèni gagasan kaya ngono, para sedulur! Awit kanggo dosa awaké déwé iki wis mati, dadiné awaké déwé ora kenèng urip nglakoni dosa menèh. ³ Apa kowé ora ngerti nèk sak barengé awaké déwé dibaptis, awaké déwé dadi siji karo Kristus. Dadiné dongé Dèkné mati, awaké déwé ya katut mati karo Dèkné. Pembaptisané awaké déwé kuwi nggambarké nèk awaké déwé wis katut mati lan kakubur karo Kristus. ⁴ Dadiné kaya enggoné Gusti Allah Bapaké awaké déwé nangèké Kristus sangka pati nganggo pangwasané sing gedé, supaya bisa urip menèh, mengkono uga awaké déwé pada nampa urip anyar, urip sing manut kekarepané Gusti Allah sak kabèhé.

⁵ Awit para sedulur, nèk awaké déwé wis katut mati karo Kristus, awaké déwé uga ngerti nèk awaké déwé katut karo Kristus tangi menèh ing urip sing anyar. ⁶ Awaké déwé ngerti nèk uripé awaké déwé sing lawas wis katut mati kapentèng karo Kristus, supaya pangwasané dosa sing ana ing awaké déwé karusak lan ora bisa marakké awaké déwé nggawé dosa menèh. ⁷ Awit nèk awaké déwé wis mati, awaké déwé ya wis utyul

sangka pangwasané dosa. ⁸ Para sedulur, nèk awaké déwé wis katut mati karo Kristus, awaké déwé uga pretyaya, nèk awaké déwé bakal urip bareng karo Dèkné. ⁹ Lan awaké déwé bakal urip dadi siji karo Kristus sak terusé, jalaran Kristus wis tangi sangka pati lan Dèkné ora bakal mati menèh. Pati wis ora bakal bisa ngwasani Dèkné menèh. ¹⁰ Kristus nglakoni pati kuwi pati kanggo dosa, tegesé medot pangwasané dosa. Lan kuwi namung klakon sepisan kanggo slawasé. Lah saiki Kristus urip, uripé namung kanggo ngladèni Gusti Allah. ¹¹ Mulané para sedulur, kowé uga kudu pada nganggep awakmu wis mati kanggo dosa, supaya bisa urip dadi siji karo Gusti Yésus Kristus, ngladèni Gusti Allah.

¹² Aja sampèk dosa ngwasani awakmu menèh lan aja nuruti kekarepané ala. ¹³ Awakmu aja sampèk dikanggokké karo pangwasané dosa kanggo nglakoni sak wernané ala. Setitik waé ora. Nanging awakmu kudu dipasrahké kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah, awit kowé mauné mati, nanging saiki wis diuripké menèh. Awakmu sak kujur saiki dipasrahké kanggo nindakké prekara-prekara sing betyik.

¹⁴ Para sedulur, aku ngomong ngono kuwi, jalaran dosa ora kenèng ngwasani uripmu menèh. Uripmu saiki ora gumantung ing wèt-wèté nabi Moses menèh, ora, nanging gumantung ing kabetyikané Gusti Allah.

Urip kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah

¹⁵ Apa tegesé awaké déwé wis ora gumantung ing wèt-wèté nabi Moses, nanging ing kabetyikané

Gusti Allah? Apa saiki awaké déwé dililani nglakoni dosa? ¹⁶ Ora para sedulur, blas ora! Kowé ngerti déwé, nèk kowé masrahké uripmu dadi peladèné sakwijiné wong, kowé ya kudu nuruti kekarepané wong kuwi. Semono uga kowé bisa dadi peladèné dosa lan nuruti kekarepané dosa. Entèk-entèké kowé bakal dibuwang nang neraka, pisah sangka Gusti Allah slawasé. Nèk kowé masrahké uripmu kanggo nuruti kekarepané Gusti Allah, Dèkné bakal ngréwangi kowé, supaya kowé bisa nindakké sembarang sing bener. ¹⁷ Nanging, maturkesuwun tenan marang Gusti Allah! Awit senajan mauné kowé dadi peladèné dosa, saiki kowé wis pada nurut sak atimu marang pitutur sing diwulangké marang kowé karo para rasul. ¹⁸ Saiki kowé wis pedot sangka pangwasané dosa, kowé saiki pada nuruti kekarepané Gusti Allah lan pada nglakoni sing bener.

¹⁹ Para sedulur, supaya kowé bisa dunung kuwi mau, tak gambarké karo slaf. Awit wujuté kowé mbiyèn ya pada masrahké uripmu kaya slaf kanggo nglakoni sak wernané prekara sing kotor lan sing ora nggenah, selot suwi selot kebatyut. Mulané saiki uripmu kudu mbok pasrahké, kanggo nuruti sembarang sing bener, supaya uripmu bisa ndadèkké bungahé Gusti Allah.

²⁰ Dongé kowé ijik dadi slafé dosa, kowé ora mikirké blas bab nindakké prekara sing bener.

²¹ Lah apa éntuk-éntuké enggonmu nglakoni prekara-prekara sing ala kuwi? Malah kowé déwé isin saiki. Wong sing nglakoni kaya ngono kuwi entèk-entèké tiba nang neraka. ²² Nanging saiki

kowé wis dipedot sangka pangwasané dosa lan saiki kowé nuruti kekarepané Gusti Allah. Dadiné uripmu saiki ndadèkké bungahé Gusti Allah, sing ngekèki urip langgeng marang kowé. ²³ Tyekaké rembuk para sedulur, nèk dosa ngwasani uripmu, éntuk-éntuké pati sing langgeng. Nanging marang wong sing uripé dadi siji karo Gustiné awaké déwé Yésus Kristus, Gusti Allah ngekèki urip langgeng, kanggo ngétokké kabetyikané.

7

Dalan sing lawas ditinggal,

nurut dalan sing anyar

¹ Para sedulur, aku saiki kepéngin ngekèki gambar liyané kanggo ndunungké, nèk uripé awaké déwé wis ora gumantung ing wèt-wèté nabi Moses, nanging gumantung ing kabetyikané Gusti Allah. Kowé wong sing pada ngerti tyarané wèt, mulané arep tak dunungké ngéné: wèt kuwi kanggoné namung nèk awaké déwé ijik urip. ² Gampangé omong ngéné. Wong wédok sing nduwé bojo kuwi nduwèni kuwajiban marang bojoné, nèk dèkné ijik urip. Nèk sing lanang wis mati, wong wédok mau ora nduwé kuwajiban apa-apa marang bojoné, tegesé, dèkné kenèng nggolèk wong lanang liyané. ³ Semunggoné wong wédok mau mlaku karo wong lanang liyané dongé bojoné ijik urip, ya bener nèk dèkné disalahké wong nèk laku bédang. Lah nanging nèk sing lanang wis mati, wong wédok mau wis ora kebanda menèh karo sing lanang lan dèkné bisa kawin karo wong lanang liyané, kuwi ora laku bédang.

⁴ Kanggo kowé sakjané ya kaya ngono para sedulur! Dongé Kristus mati, kowé ya katut mati karo Dèkné. Dadiné kanggo wèt-wèté nabi Moses kowé ya wis mati lan wis ora kebanda menèh marang wèt-wèt kuwi. Kowé saiki kebanda marang wong liyané, wong sing wis ditangèkké sangka pati. Kowé saiki wis kebanda marang Kristus, supaya uripmu bisa ndadèkké bungahé Gusti Allah. ⁵ Dongé awaké déwé uripé ijik dikwasani karo dosa, awaké déwé malah pada seneng nuruti ala, awit wèt-wèt sing menging awaké déwé ora éntuk ngéné apa ora éntuk ngono wujudé malah narik atiné awaké déwé kongkon nglakoni prekara-prekara sing dipenging. Entuk-éntuké apa? Awaké déwé malah nuruti ala lan Gusti Allah kudu nyetrap awaké déwé nang neraka. ⁶ Nanging wujudé saiki kowé wis dipedot sangka ranténé wèt-wèt sing mbanda kowé kuwi. Kanggo wèt-wèt kuwi saiki kowé wis mati. Saiki kowé nuruti kekarepané Gusti Allah nganggo dalan sing anyar, nganggo pitulungané Roh Sutyi. Dalan sing lawas, miturut wèt-wèté nabi Moses, wis ditinggal.

Wèté nabi Moses lan dosa

⁷ Nèk wèt-wèt kuwi marakké dosa, tibaké ya ora apik? Ora ngono para sedulur, blas ora. Nanging jalaran sangka wèt-wèt kuwi aku ngerti dosa kuwi apa. Semunggoné nang wèt ora menging: “Aja milik barangé liyané,” aku mesti ya ora ngerti tembung milik kuwi tegesé apa. ⁸ Dadiné wèt-wèt kuwi malah marakké dosa nggugah rasa-rasa sing ala ing atiku. ⁹⁻¹⁰ Karomenèh para sedulur, tanpa

wèt-wèt dosa mesti mati, tegesé, semunggoné wèt-wèt kuwi ora ènèng, ya ora ènèng sing nggugah rasa-rasa sing ala. Aku mbiyèn ya urip tanpa wèt-wèté nabi Moses, aku ya ora ngerti apa sing dipenging lan apa sing ora. Mikiré sembarang ya wis apik waé, Gusti Allah ora bakal nyetrap aku. Nanging sakwisé aku ngerti wèté Gusti Allah sing ngomong: “Aja milik marang barangé liyané,” lah kok ing atiku terus malih nduwé rasa milik barangé liyané. Lah aku terus rumangsa nerak wèté Gusti Allah. Aku rumangsa nglakoni dosa lan pantes disetrap karo Gusti Allah lan dibuwang nang neraka. Dadiné, wèté Gusti Allah sing tujuané kanggo nuntun aku supaya bisa urip rumaket marang Gusti Allah, jebulé malah marakké aku pedot sangka Gusti Allah. ¹¹ Jalaran sangka wèt mau dosa malah nemu dalan narik atiku marang ala, supaya aku pisah sangka Gusti Allah.

¹² Nanging senajan wèt-wèt mau jebulé marakké awaké déwé nggawé dosa, aku ora ngomong nèk wèt-wèt kuwi ala, ora para sedulur. Wèt-wèt kuwi tekané sangka Gusti Allah. Semono uga angger-anggeré Gusti Allah. Kuwi kabèh bener lan apik kanggo awaké déwé. ¹³ Lah mosok barang sing apik marakké aku pisah sangka Gusti Allah? Lah kepriyé kuwi? Ora para sedulur, ora ngono! Dosa sing marakké aku pisah sangka Gusti Allah. Dadiné sak beneré ngéné: dosa sing marakké aku nerak wèté Gusti Allah lan jalaran sangka kuwi aku malih pisah sangka Gusti Allah. Mengkono kuwi aku bisa weruh déwé, nèk dosa nekakké ala. Dadiné dongé nerak angger-anggeré

Gusti Allah lan nindakké barang sing dipenging, aku weruh, nèk ing atiku ènèng rasa ala sing gedé banget kwasané. Lah Gusti Allah ngekèki angger-angger, supaya kuwi bisa kétok.

¹⁴ Para sedulur, kuwi jalarané ngéné: awaké déwé ngerti nèk wèt-wèté nabi Moses kuwi tekané sangka Rohé Gusti Allah. Nanging aku iki namung wong urip sing wujud kedagingan sing dikwasani dosa. ¹⁵ Aku déwé ya ora dunung kenèng apa aku kok nglakoni dosa. Apa karepku malah ora tak lakoni, aku malah nglakoni barang sing tak sengiti. ¹⁶ Jalaran aku malah nglakoni apa sing ora tak karepké, dadiné ketara, nèk aku ngakoni, nèk wèt-wèté Gusti Allah kuwi bener. ¹⁷ Dadiné dudu aku déwé sing nglakoni ala mau, nanging pangwasané dosa sing ana ing aku, kuwi sing marakké aku nindakké sing ala. ¹⁸ Pantyèn aku déwé ya ngakoni para sedulur, aku iki namung manungsa, aku ora bisa nindakké apa-apa sing betyik. Bener aku nduwèni kepéngin nindakké sing betyik, nanging aku ora bisa nuruti kekarapan kuwi. ¹⁹ Mulané aku ya ora nglakoni sing betyik, senajan ya karep tenan. Malah sing ala, sing ora tak karepké, malah kuwi sing tak lakoni. ²⁰ Lah nèk aku malah nglakoni prekara-prekara sing ora tak karepké, dadiné ya ketara tenan, nèk dudu aku déwé sing nindakké ala kuwi, nanging pangwasané dosa sing ana ing aku.

²¹ Mulané para sedulur, aku saiki nitèni iki: nèk aku kepéngin nglakoni sing betyik, jebulé sing tak lakoni namung sing ala. Kaya-kaya iki kok dadi kalumrahan. ²² Pantyèn ing atiku aku ya bungah tenan nèk Gusti Allah ngekèki wèt-

wèt kuwi marang awaké déwé. ²³ Nanging aku nitèni nèk nang awakku kaya-kaya ènèng wèt liyané sing nglawan wèté Gusti Allah. Dadiné jebulé aku ya nindakké prekara sing ora disetujoni karo swarané atiku. Aku kebanda karo pangwasané dosa sing ngarani apa sing kudu tak lakoni. ²⁴ Pantyèn tyilaka tenan awakku iki. Sapa ta sing bisa ngluwari aku sangka badan sing marakké aku nglakoni ala lan kapisah sangka Gusti Allah iki? ²⁵ Maturkesuwun marang Gusti Allah! Dèkné sing ngluwari aku lantaran Gusti Yésus Kristus. Jalaran sangka pitulungané Gusti Yésus Kristus, dosa wis ora bisa ngwasani aku menèh.

Awit para sedulur, wujudé senajan aku ngakoni nèk wèté Gusti Allah kuwi apik lan kudu dilakoni, nanging aku kalah karo pangwasané dosa sing marakké aku nindakké sing ala.

8

Urip nurut kekarepané Roh Sutyi

¹ Nanging saiki wis ora ngono para sedulur, awit sapa sing wis dadi siji karo Kristus Yésus wis ora dianggep salah menèh karo Gusti Allah lan ora bakal nampa setrapan. ² Kenèng apa aku kok ngomong ngono? Jalaran sak barengé awaké déwé dadi siji karo Kristus Yésus, Roh Sutyi nganyarké uripé awaké déwé. Saiki Roh Sutyi sing ngwasani uripé awaké déwé. Pangwasané dosa, sing misah awaké déwé sangka Gusti Allah, wis dikalahké. ³ Awit para sedulur, wèté Gusti Allah ora bisa marakké awaké déwé medot klakuan ala. Dosa gedé banget pangwasané lan awaké

déwé kangèlan ngalahké. Mulané Gusti Allah déwé nulungi awaké déwé. Dèkné ngongkon Anaké medun nang jagat kéné. Gusti Yésus dadi manungsa sing uga nduwèni badan kaya awaké déwé iki. Dèkné mati dadi kurban kanggo dosané awaké déwé. Dadiné Gusti Allah malih nganggep Kristus salah lan kudu nglakoni setrapané. ⁴ Mengkono kuwi awaké déwé bisa netepi wèté Gusti Allah ing uripé awaké déwé, janji awaké déwé ora nuruti kekarepané dosa, nanging nuruti kekarepané Roh Sutyi. ⁵ Wong sing uripé manut kekarepané kedagingané, pikirané ya dilakokké karo kedagingané. Nanging wong sing manut kekarepané Rohé Gusti Allah, pikirané ya katuntun Rohé Gusti Allah. ⁶ Nèk pikiranmu dikwasani kedagingan, entèk-entèké kowé bakal pisah sangka Gusti Allah slawasé. Nanging nèk pikiranmu katuntun kekarepané Rohé Allah, éntuk-éntuké bakal urip sing tentrem lan langgeng. ⁷ Wong sing pikirané dikwasani kedagingan kuwi dadi mungsuhé Gusti Allah, awit ora manut marang wèté Gusti Allah. Wong kaya ngono kuwi pantyèn ya ora bisa urip manut wèté Gusti Allah. ⁸ Uripé wong kaya ngono kuwi blas ora bisa ndadèkké bungahé Gusti Allah.

⁹ Lah nanging kowé kuwi kepriyé para sedulur? Apa kowé ijik dilakokké kedagingan. Ya wis ora ta! Saiki kowé pada manut kekarepané Rohé Gusti Allah, awit aku ngerti nèk Rohé Gusti Allah manggon ing kowé. Semunggoné Rohé Gusti Allah ora manggon ing kowé, mesti kowé ya dudu wèké Kristus. ¹⁰ Ya bener, nèk Kristus manggon ing atimu, badanmu ya ijik dikwasani

pati, jalaran sangka dosa, nanging rohmu urip, awit kowé wis dianggep bener lan ditampa karo Gusti Allah. ¹¹ Para sedulur, Rohé Gusti Allah wis nangèké Gusti Yésus Kristus sangka pati. Lan wujuté ya Rohé Gusti Allah sing manggon ing atimu, mulané Gusti Allah ya mesti uga bakal nangèké badanmu sangka pati. Rohé Gusti Allah sing manggon ing atimu, kuwi sing bakal nguripké badanmu sangka pati.

¹² Dadiné ngéné para sedulur: awaké déwé pantyèn nduwé kuwajiban kudu urip manut kekarepané Rohé Gusti Allah, ora manut kekarepané kedagingan. ¹³ Awit nèk awaké déwé urip manut kekarepané kedagingan, entèk-entèké awaké déwé bakal pisah sangka Gusti Allah slawasé. Nanging nèk kowé matèni kekarepané kedagingan nganggo pitulungané Rohé Gusti Allah, kowé bakal urip dadi siji karo Gusti Allah slawasé. ¹⁴ Kowé kudu ngerti para sedulur, wong sing uripé katuntun tenan karo Rohé Gusti Allah, ya wong kuwi sing kenèng diarani tenan nèk wujut anaké Gusti Allah. ¹⁵ Kenèng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit wujuté kowé mauné pada wedi karo Gusti Allah, wedi nèk bakal disetrap. Nanging saiki Gusti Allah wis ngedunké Rohé kongkon manggon ing atimu. Apa Rohé Gusti Allah iki marakké kowé wedi? Ora! Roh iki manggon ing atiné awaké déwé malah supaya awaké déwé ora nduwé wedi nyeluk Gusti Allah: “Bapak, Bapakku!” ¹⁶ Rohé Gusti Allah déwé sing ndunungké marang awaké déwé, nèk awaké déwé iki anaké Gusti Allah tenan.

¹⁷ Para sedulur, nèk awaké déwé iki anaké Gusti

Allah, mbésuk awaké déwé ya mesti nampa panduman sing saiki wis kasimpen kanggo awaké déwé. Awaké déwé ora namung nampa panduman, nanging awaké déwé uga bakal dikèki panggonan sing duwur déwé, tunggalé karo Kristus. Mulané para sedulur, nèk awaké déwé saguh nglakoni kasangsaran kaya Kristus, Gusti Allah uga bakal ngunggahké awaké déwé kaya Kristus.

Pengarep-arepé anak-anaké

Gusti Allah

¹⁸ Para sedulur, sakkèhé kasangsaran sing dialami awaké déwé saiki, manut pinemuku, ora ènèng padané blas karo upahé Gusti Allah sing sangka swarga, sing bakal dibukak kanggo awaké déwé mbésuk. ¹⁹ Awit langit lan bumi pantyèn ya ngarep-arep dinané tenan, mbésuk kapan ta Gusti Allah bakal ngétokké upahé anak-anaké. ²⁰ Kenèng apa kok pada ngarep-arep? Jalaran sembarang gawéané Gusti Allah kuwi wis kenèng karusakan, dadi muspra, ora kaya sing dikarepké karo Gusti Allah mau-mauné. Nanging kuwi ora sangka kekarepané déwé, ora, kuwi pantyèn wis dadi kekarepané Gusti Allah déwé, jalaran jagat wis kenèng dosa. Nanging ijik ènèng pengarep-arep. ²¹ Enèng wantyiné Gusti Allah bakal nganyarké sembarang, supaya ora bisa rusak lan mati menèh. Sembarang malah bakal dianyarké, supaya bisa merdéka, tunggalé karo anak-anaké Gusti Allah. ²² Pantyèn bener, saiki jagat ijik sambat ngrasakké lara, kaya wong wédok sing ijik nglarani nèk arep mbayi kaé. ²³ Ora namung jagat sing sambat, nanging uga awaké

déwé iki sing nampa pawèhé Gusti Allah sing sepisanan, yakuwi Roh Sutyi. Awaké déwé sing wis kanggonan Roh Sutyi uga pada nggresah ing sakjeroné kebatinan, sak barengé awaké déwé ngarep-arep wantyiné enggoné Gusti Allah bakal ngangkat awaké déwé, ditetepké dadi anaké lan nganyarké badané awaké déwé dadi badan sing langgeng. ²⁴ Awit para sedulur, awaké déwé iki wis dislametké karo Gusti Allah, supaya awaké déwé bisa ngarep-arep wantyiné nèk Gusti Allah bakal nganyarké badané awaké déwé lan ngangkat awaké déwé nang panggonan sing duwur déwé. Nanging nèk awaké déwé wis weruh sing diarep-arep karo awaké déwé, tibaké ya wis ora pengarep-arep menèh. Awit, sapa sing ngarep-arep barang sing wis kètók? ²⁵ Nèk awaké déwé ngarep-arep barang sing awaké déwé durung weruh, awaké déwé mesti bakal ngarep-arep karo sabar.

²⁶ Semono uga Rohé Gusti Allah, tekané arep mitulungi awaké déwé sing ringkih iki. Awit awaké déwé ora ngerti kepriyé tyarané ndonga sing bener kuwi. Mulané Roh Sutyi ndongakké awaké déwé marang Gusti Allah, nganggo sambat lan nggresah; awaké déwé iki ora bisa ndunungké nganggo tembungé manungsa. ²⁷ Nanging Gusti Allah, sing weruh njeroné atiné manungsa, ngerti uga apa penjalukané Roh Sutyi. Awit nèk Roh Sutyi ndongakké awaké déwé, mesti pandonga kuwi tyotyok karo kekarepané Gusti Allah.

²⁸ Para sedulur, awaké déwé kabèh pada ngerti bab iki: nèk awaké déwé trésna tenan marang Gusti Allah, sembarang sing klakon ing uripé

awaké déwé bakal dikanggokké karo Gusti Allah, supaya entèk-entèké nekakké betyik kanggo awaké déwé. Kawit sakdurungé Gusti Allah wis ngerti apa sing arep ditindakké, mulané, sakdurungé Dèkné ya wis miji wong-wong sing arep dikanggokké kanggo nuruti kekarépané Dèkné.²⁹ Gusti Allah uga wis ngerti sakdurungé, sapa sing bakal nurut Dèkné, mulané ya ditengeri sakdurungé, supaya bisa dadi kaya Kristus, Anaké. Mengkono kuwi Kristus dadi kaya anak mbarep ing brayaté Gusti Allah.³⁰ Mulané para sedulur, wong sing wis ditengeri mau, yakuwi sing wis dipanggil. Lan wong sing wis dipanggil kuwi wong sing wis dianggep bener lan ditampa. Ya sing wis ditampa iki sing uga diangkat nang panggonan sing duwur déwé, dadi siji karo Dèkné.

Gusti Allah tetep-mantep katrésnané, ora bakal malih

³¹ Para sedulur, nèk mikirké kuwi mau kabèh, saiki awaké déwé arep ngomong kepriyé? Nèk Gusti Allah déwé sing ngréwangi awaké déwé, sapa ta sing bisa ngalahké awaké déwé? Ora ènèng!³² Gusti Allah ora éman masrahké Anaké dadi kurban nang kayu pentèngan kanggo awaké déwé kabèh. Mosok Gusti Allah ora bakal ngekèki sembarang sing dibutuhké karo awaké déwé? Nèk Dèkné ora éman ngekèkké Anaké marang awaké déwé, Dèkné ya ora bakal éman ngekèkké sembarang liyané marang awaké déwé.³³ Lah nèk Gusti Allah déwé sing wis milih awaké déwé, apa ènèng wong urip sing ijik wani nyalahké awaké déwé? Kepéngin ngerti aku! Gusti Allah déwé wis

ngapura lan nampa awaké déwé, apa ènèng wong urip sing wani ngomong nèk Gusti Allah ijik kudu nyetrap awaké déwé? ³⁴ Wis ora para sedulur, awit Kristus Yésus wis nglakoni pati nebus salahé awaké déwé. Ora namung mati nglabuhi awaké déwé, nanging Gusti Yésus wis ditangèkké sangka pati lan saiki Dèkné nang nggoné Gusti Allah ngurusi kaperluané awaké déwé.

³⁵ Para sedulur, tak kira saiki awaké déwé pada dunung nèk ora ènèng apa-apa sing bisa medot awaké déwé sangka katrésnané Kristus. Ora kasusahan apa rekasané urip, ora panganiaya, ora kemlaratan apa kekurangan pangan, ora alangan apa pati, blas ora ènèng! ³⁶ Ratu Daved dèk mbiyèn ya wis tau sambat, kaya sing wis ketulis nang Kitab, uniné ngéné:

“Duh Gusti,
jalaran awaké déwé nurut Kowé,
sasaté saben dina
awaké déwé arep dipatèni
karo wong-wong
sing pada sengit Kowé.
Eling-éling awaké déwé
kaya wedus sing arep dibelèh kaé.”

³⁷ Nanging senajan ngono para sedulur, awaké déwé ngerti nèk bisa menangké sembarang kuwi, awit Gusti Yésus Kristus, sing nrésnani awaké déwé, uga ngréwangi awaké déwé. ³⁸⁻³⁹ Mulané aku ngerti nèk ora ènèng prekara apa waé bisa misah aku sangka Gusti Allah, ora pati, ora rekasané urip, ora mulékat, ora pangwasa, ora jaman saiki, ora jaman sing bakal klakon, ora kekuwatan, ora nèk awaké déwé munggah duwur apa medun jeru,

blas ora ènèng apa-apa nang langit lan bumi sing bisa misah awaké déwé sangka Gusti Allah, sing wis ngétokké katrésnané marang awaké déwé liwat Kristus Yésus, Gustiné awaké déwé.

9

Prekara sing marakké

rasul Paulus sedi

¹⁻² Para sedulur, ènèng prekara siji sing marakké aku jan sedi tenan, barang siji sing tansah ndadèkké larané atiku. Para sedulur, aku ora goroh! Kristus déwé dadi seksiku lan Roh Sutyi, sing ngerti pikiranku, uga dadi seksiku. Barang siji iki sing marakké aku tansah sedi ing ati, yakuwi, kahanané bangsaku déwé, bangsa Israèl, sing nampik Gusti Yésus Kristus. ³ Tenan para sedulur, semunggoné kenèng ngono aku gelem dipisah sangka Kristus, nèk kuwi bisa nulungi bangsaku. ⁴ Wong-wong kuwi kurang apa menèh ta? Wujuté ya bangsa Israèl sing diaku anak karo Gusti Allah. Gusti Allah wis nyolorotké pepadangé marang bangsa iki lan ya wis dikèki prejanjian-prejanjian. Wis dipasrahi wèt-wèté karo Gusti Allah lan wis diblajari nyembah Gusti Allah kaya sak mestiné lan ya wis dikèki janji nèk bakal diberkahi lan ditulungi. ⁵ Wujuté ya turunturunané Bapa Abraham, Isak lan Yakub lan sak tyara manungsa Kristus déwé ya dadi turunané. Dèkné wujud Gusti Allah lan Dèkné sing ngwasani sembarang. Mulané Kristus pantes digunggung slawas-lawasé. Amèn.

⁶ Nanging para sedulur, senjata bangsa Israèl nampik Gusti Yésus Kristus, aku ora ngomong nèk Gusti Allah medot prejanjiané marang Bapa Abraham, ora. Pantyèn Gusti Allah wis janji marang Bapa Abraham nèk Dèkné bakal mberkahi kabèh bangsa lantaran Bapa Abraham lan turun-turunané lan Gusti Allah ora medot prejanjian iki. Kenèng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Awit kowé ngerti déwé nèk Gusti Allah ngekèki jeneng anyar marang Yakub. Yakub jenengé malih Israèl. Nanging nèk aku ngomong bangsa Israèl, aku ora ngomongké turun-turunané Yakub manut kelairané, ora, nanging kabèh wong sing diarani bangsa Israèl karo Gusti Allah déwé. ⁷ Semono uga nèk aku ngomong turunané Bapa Abraham, aku ora ngomongké turun-turunané Bapa Abraham sangka kelairané, ora, nanging kabèh wong sing diarani turunané Bapa Abraham karo Gusti Allah. Gusti Allah malah ngomong ngéné marang Bapa Abraham: “Namung turunané Isak bakal tak anggep turunanmu.” ⁸ Para sedulur, nèk Gusti Allah ngomong ngono marang Bapa Abraham, Dèkné ndunungké nèk ora wong sing dadi turunané Bapa Abraham sangka kelairané sing diarani anaké Gusti Allah, ora, nanging wong sing diarani anaké Gusti Allah kuwi wong sing lairé miturut prejanjiané Gusti Allah marang Bapa Abraham. ⁹ Wujuté Gusti Allah ngomong ngéné marang Bapa Abraham: “Mbésuk nèk wis pener waktuné, Aku bakal teka menèh lan ibu Sarah bakal nglairké anak lanang.”

¹⁰ Karomenèh, kowé ngerti nèk ibu Rebèkah bo-

joné Bapa Isak. Sangka Bapa Isak ibu Rebèkah nglairké anak lanang loro, yakuwi Esau lan Yakub. ¹¹ Nanging sakdurungé botyah loro mau lair, dadiné sakdurungé botyah loro mau nindakké ala apa betyik, Gusti Allah wis milih sing siji kanggo nuruti prejanjiané marang Bapa Abraham lan turun-turunané. ¹² Dadiné Gusti Allah enggoné milih kuwi ora miturut apa sing ditindakké karo salah-sijiné anak lanang mau, ora, nanging Dèkné namung milih siji sak karepé Dèkné déwé. Sakdurungé ibu Rebèkah nglairké anak kembar mau Gusti Allah wis ngomong ngéné marang dèkné: “Sing tuwa bakal dadi peladéné sing enom!” ¹³ Lan tembungé Gusti Allah kuwi ya tyotyok karo tembung liyané sing ketulis nang Kitab sing uniné ngéné: “Yakub pantyèn tak trésnani, nanging Esau tak tampik.”

¹⁴ Lo, nèk ngono apa Gusti Allah pilih-sih? Ora, blas ora! ¹⁵ Wujuté dongé turun-turunané Bapa Yakub ninggal Gusti Allah lan nyembah retya pedèt emas, Gusti Allah ngomong ngéné marang nabi Moses: “Aku bakal melasi sapa waé sak karepku lan Aku bakal ngétokké kabetyikanku marang sapa waé sak karepku!” ¹⁶ Dadiné awaké déwé kudu dunung iki: nèk Gusti Allah miji wong kongkon nuruti kekarapané, ora dadi sebab wong kuwi karep apa ora, apa wong kuwi temen apa ora. Nanging nèk Gusti Allah miji wong, kuwi jalaran Dèkné kepéngin ngétokké kabetyikané marang wong kuwi. ¹⁷ Wujuté nang Kitab wis ketulis, nèk Gusti Allah ngongkon nabi Moses ngomong ngéné marang ratuné negara Egipte: “Kowé tak lilani dadi ratu tekané sepréné

kuwi, supaya kowé weruh kwasaku lan supaya jagat ngerti nèk Aku iki Gusti Allah.”¹⁸ Dadiné awaké déwé ngerti saiki nèk Gusti Allah melasi sapa waé sak karepé lan ngatoské atiné sapa waé sak karepé.

¹⁹ Lah nèk Gusti Allah sing ngatoské atiné wong, tibaké awaké déwé ya ora kenèng disalahké nèk awaké déwé ndendeng, awit iku jaréné karepé Gusti Allah. Lah sapa sing bisa ngalang-alangi Dèkné?²⁰ Ora ngono para sedulur, kowé kuwi sapa ta kok wani maido Gusti Allah? Apa kira-kira kendi kaé wani ngomong karo sing tukang nggawé: “Lah aku kok mbok gawé kaya ngéné?”²¹ Tak kira kowé malah setuju karo aku, nèk sing tukang nggawé kendi mau kenèng nggawé kendi mau sak karepé. Sangka lemah lempung sak kepel wongé bisa nggawé kendi sing larang regané apa kendi sing murah.

²² Gusti Allah ya kaya wong sing tukang nggawé kendi kuwi. Dèkné bisa ngétokké nesuné lan Dèkné uga bisa ngétokké kwasané.²³ Mulané Gusti Allah ya ngétokké gedéné kawelasané marang sapa waé sing marakké nesu lan kudu disetrap lan dirusak, supaya Dèkné bisa ngétokké sepira gedéné kawelasané marang sapa waé sing wis dipilih sakdurungé lan sing bakal diangkat nang panggonan sing duwur déwé, dadi siji karo Dèkné.²⁴ Yakuwi awaké déwé iki, sing wis dipanggil, awit Gusti Allah ora namung manggil sangka tengahé bangsa Ju, nanging uga sangka bangsa liyané.²⁵ Wujuté nabi Hoséa dèk jaman mbiyèn wis tau ngomong ngéné:

“Sing dudu umatku
 bakal tak tyeluk umatku
 lan sing mauné ora ngrasakké katrésnanku
 saiki tak tyeluk wong sing tak trésnani.”
²⁶ Gusti Allah uga ngomong ngéné lantaran nabi
 Hoséa:
 “Nang panggonan sing Dèkné mbiyèn ngomong
 nèk wong-wong kuwi dudu umaté,
 ya nang panggonan kuwi
 wong-wong bakal diaku anak
 karo Gusti Allah sing urip.”

²⁷ Nanging kanggo bangsa Israèl nabi Yésaya
 ngomong ngéné: “Senajan bangsa Israèl okèhé
 kaya santiné segara, nanging sing bakal dis-
 lametké namung setitik. ²⁸ Awit Gusti Allah bakal
 nyetrap kabèh wong sing manggon nang kono
 lan Gusti Allah enggoné nindakké tembungé kuwi
 mau ya gelis lan tenanan.” ²⁹ Sakdurungé nabi
 Yésaya ya wis ngomong ngéné: “Semunggoné Gusti
 Allah sing gedé kwané ora ninggali turunan
 marang awaké déwé, awaké déwé mesti wis dadi
 kaya kuta-kuta Sodom lan Gomorah.”

Bangsa Israèl ora pretyaya

³⁰ Dadiné apa ta sing diomong karo awaké déwé
 para sedulur? Sing diomong ya iki: bangsa-
 bangsa sing ora pada nglumui supaya ketampa
 karo Gusti Allah malah pada ketampa, jalaran
 pada pretyaya. ³¹ Nanging bangsa Israèl sing
 pada nglumui netepi wèt-wèté nabi Moses, awit
 mikiré kuwi bisa marakké ketampa Gusti Allah,
 bangsa kuwi malah ora ketampa jalaran sangka
 netepi wèt-wèt kuwi. ³² Lah kenèng apa kok ora

ketampa? Jalaran ora nganggo pretyaya, nanging pada njagakké apa sing ditindakké. Dadiné wong-wong kuwi kaya wong mblayu, nanging ndlèngèr, terus kesandung watu tiba. ³³ Nang Kitab ya wis ketulis ngéné:

“Delokké, nang kuta Sion
tak pasangi watu
sing marakké wong
kesandung lan tiba.

Nanging sapa sing njagakké watu kuwi
ora bakal kisinin.”

(Watu nang kuta Sion kuwi ya ora liya kejaba
Gusti Yésus Kristus.)

10

Panuwuné rasul Paulus

¹ Para sedulur, pamujiku ing ati lan pandongaku marang Gusti Allah ya ora liya namung iki: mbok bangsaku bisa nampa keslametan.

² Aku pantyèn nyeksèni déwé nèk wong-wong kuwi pada ngabekti tenan marang Gusti Allah, nanging pangabektiné ora nganggo kaweruh sing bener. ³ Wong-wong kuwi ora pada ngerti kepriyé tyarané enggoné Gusti Allah mbenerké manungsa, supaya bisa ketampa. Wong-wong mau pada njajal nggolèk dalan déwé, mikiré, nèk pada netepi wèt-wèt lan pernatané agama, bakal ditampa karo Gusti Allah. Mulané ora gelem nurut dalan sing wis dityawiské karo Gusti Allah, yakuwi lantaran pretyaya marang Gusti Yésus Kristus. ⁴ Awit Kristus kuwi wis netepi wèt-wèté agama. Manungsa bisané dianggep bener lan

ketampa Gusti Allah kuwi kudu pretyaya marang Yésus Kristus.

Bisané ketampa Gusti Allah namung lantaran pretyaya marang

Gusti Yésus Kristus

⁵ Nabi Moses ngomong ngéné bab ketampa Gusti Allah lantaran netepi wèt-wèt: “Sapa waé sing netepi wèté Gusti Allah bakal nampa urip langgeng, jalaran sangka wèt-wèté kuwi.”

⁶ Nanging bab wong sing ketampa Gusti Allah lantaran pretyaya tembungé nabi Moses ngéné: “Aja mikir: sapa sing bakal munggah nang swarga?” Nang kéné nabi Moses sakjané ngomong nèk ora usah ènèng wong munggah marani Kristus digawa medun, supaya Kristus bisa ndunungké marang awaké déwé, kepriyé bisané ketampa Gusti Allah. ⁷ Nabi Moses uga ngomong ngéné: “Aja mikir: sapa sing bakal medun nang panggonané wong mati?” Nang kéné nabi Moses sakjané ngomong nèk ora usah ènèng wong medun nang tengahé wong mati lan nggawa Kristus munggah menèh, supaya ngomongi awaké déwé kepriyé bisané ketampa Gusti Allah. Ora bener nèk awaké déwé mikir ngono, awit wujuté Kristus wis medun nang jagat kéné lan Dèkné uga wis tangi menèh sangka pati. ⁸ Nanging nabi Moses malah ngomong ngéné para sedulur: “Tembungé Gusti Allah tyedek karo kowé, ana ing lambému lan ana ing atimu.” Tegesé, kabèh wong gampang mangertèni kepriyé manungsa bisané ketampa Gusti Allah. Ora angèl dunungé lan kenèng diomong. Yakuwi pituturé

awaké déwé marang kowé: bisané ketampa Gusti Allah kowé kudu nampa pitulungané Gusti Allah, ora njagakké penggawéné déwé. ⁹ Dadiné para sedulur, nèk kowé ngakoni karo lambému nèk Yésus kuwi Gusti lan kowé pretyaya ing atimu nèk Gusti Allah wis nangèké Gusti Yésus sangka pati, kowé mesti bakal slamet. ¹⁰ Awit para sedulur, awaké déwé kudu pretyaya ing ati nèk Gusti Allah wis nangèké Gusti Yésus sangka pati. Kuwi marakké awaké déwé bisa ketampa Gusti Allah. Uga awaké déwé kudu ngakoni nganggo tembung, nèk Yésus kuwi Gustiné awaké déwé, awit kuwi sing nylametké awaké déwé. ¹¹ Wujuté Kitab wis ngomong ngéné: “Sapa sing pretyaya marang Dèkné ora bakal kisinin.” ¹² Dadiné ora dadi sebab wong kuwi wong Ju apa bangsa liyané, awit Gusti Yésus kuwi Gustiné kabèh wong lan Dèkné mberkahi kabèh wong kanti lubèr, kabèh wong sing njaluk tulung marang Dèkné. ¹³ Wujuté nang Kitab ya wis ketulis ngéné: “Sapa waé sing nyebut jenengé Gusti bakal slamet.”

¹⁴ Lah menawa terus ènèng sedulur sing takon: “Lah kepriyé wong-wong bisané nyebut jenengé Gusti Yésus, nèk ora pada pretyaya marang Dèkné. Semunggoné gelem pretyaya, kepriyé wong-wong bisané pretyaya, nèk ora tau krungu bab Gusti Yésus Kristus. Karomenèh, kepriyé wong-wong bisané krungu bab Gusti Yésus Kristus, nèk ora ènèng wong sing teka ngabarké. ¹⁵ Lan kejaba sangka kuwi, kepriyé ènèng wong bisané budal ngabarké, nèk ora dikongkon karo Gusti Allah?” Para sedulur, wong sing ngomong ngono kuwi ya pantyèn ènèng beneré. Nanging wujuté Gusti Al-

lah wis ngongkon nabi-nabi teka ngabari marang bangsa Israèl bab Gusti Yésus Kristus. Awit nabi Yésaya ya wis tau ngomong ngéné: “Wong sing teka nggawa kabar kabungahan pantyèn mbungahké tenan!” ¹⁶ Nanging wujudé kepriyé para sedulur? Ya bener wong-wong pada krungu kabar bab Kristus, nanging ora kabèh pada gelem pretyaya. Kenèng apa aku kok ngomong ngono? Awit nabi Yésaya uga ngomong ngéné: “Duh Gusti, awaké déwé wis ngabari wong-wong bab pituturmu, nanging ora pada gelem pretyaya.” ¹⁷ Dadiné awaké déwé ngerti para sedulur, pretyaya kuwi tukulé sangka krungu, krungu pitutur bab Kristus sing dikabarké.

¹⁸ Nanging apa tenan ta nèk bangsa Israèl ora tau krungu bab pituturé Gusti Yésus Kristus? Ora, nèk kuwi ora bisa. Wong-wong wis krungu bab Kristus. Wujudé nang Kitab wis ketulis ngéné:

“Swarané wong-wong sing nggawa kabar kabun-
gahan

wis rata nang sak jagat
lan tembungé wis tekan
pojok-pojoké bumi.”

¹⁹ Apa bangsa Israèl krungu kabaré, nanging ora dunung tegesé? Ora, mesti dunung, awit malah nabi Moses sing ndunungké awaké déwé sing ndisik déwé, nèk bangsa Israèl dunung marang kabaré Gusti Allah bab Kristus. Wujudé Gusti Allah ngomong ngéné lantaran nabi Moses:

“Aku bakal marakké atimu mèri
marang bangsa liyané.

Kowé bakal nesu
marang bangsa

sing mbok anggep
ora ngerti pituturku.”

²⁰ Nabi Yésaya mbarang malah kendel ngetokké
tembungé Gusti Allah sing uniné ngéné:

“Bangsa liyané
sing ora nggolèki Aku
bakal nemu Aku
lan bangsa liyané
sing ora nékok-nékokké Aku
bakal kenal marang Aku.”

²¹ Nanging bab bangsa Israèl Gusti Allah ngomong
ngéné lantaran nabi Yésaya: “Sedina muput Aku
ngelungké tanganku marang bangsa sing ora
manut, nanging nglawan marang Aku!”

11

Gusti Allah ora nampik bangsa Israèl

¹ Para sedulur, senajan ngono, aja mikir nèk
Gusti Allah nyingkuri bangsa Israèl. Ora ngono,
wujuté aku iki ya wong Israèl, turunané Bapa
Abraham sangka Bapa Bènyamin. ² Gusti Allah ora
nampik bangsa sing wis dipilih kawit wiwitané.
Kowé mesti ngerti ayat sangka Kitab sing nyri-
takké dongé nabi Elia ngelahké bangsa Israèl nang
ngarepé Gusti Allah. Nabi Elia ngomong ngéné:
³ “Duh Gusti, bangsa Israèl matèni nabi-nabi sing
mbok kongkon teka. Wong-wong ngrusak altar-
altar sing dienggo kurban marang Kowé. Na-
mung aku déwé sing ijik urip lan saiki wong-
wong ya pada arep matèni aku.” ⁴ Nanging sak-
jané tembung kuwi ya ora patèka bener, awit
Gusti Allah semaur ngéné marang nabi Elia: “Ora,

ora namung kowé déwé sing ditinggal, awit ke-
 jaba kowé Aku ijik nduwé wong pitung èwu sing
 kenèng tak jagakké, wong sing ora gelem nyem-
 bah marang retya Baal.”⁵ Para sedulur, ing
 jaman saiki ya pada waé karo jaman mbiyèn,
 tegesé, ijik ènèng turahané bangsa Israèl setitik
 sing wis dipilih karo Gusti Allah kaya awaké
 déwé iki, jalaran Gusti Allah kepéngin ngétokké
 kabetyikané.⁶ Gusti Allah enggoné milih ora nde-
 lok penggawéné wong-wong kuwi, ora, nanging
 namung jalaran sangka kabetyikané Gusti Allah
 déwé. Semunggoné sangka penggawéné wong-
 wong, tibaké kabetyikané Gusti Allah ya ora wujud
 kabetyikané tenan.

⁷ Para sedulur, kuwi ngéné: senajan bangsa
 Israèl kepéngin dianggep bener karo Gusti Al-
 lah, nanging ora ketampa. Namung wong setitik
 sangka tengahé bangsa Israèl sing ketampa, kuwi
 sing wis dipilih karo Gusti Allah. Liyané kabèh
 pada dadi wangkot atiné lan ora bisa pretyaya
 marang Gusti Allah kaya sak mestiné.⁸ Pantyèn
 tyotyok karo sing ketulis nang Kitab sing uniné
 ngéné: “Ati lan pikirané wong-wong kuwi wis
 digawé gabuk karo Gusti Allah, dadiné tekan
 sepréné wong-wong mau ora bisa weruh karo
 mripaté lan ora bisa krungu karo kupingé.”⁹ Ratu
 Daved uga wis tau ngomong ngéné:

“Duh Gusti,
 bangsa Israèl mikir nèk ketampa,
 jalaran Kowé wis ngekèki
 wèt-wètmu marang bangsa kuwi.
 Mulané aku nyuwun marang Gusti,
 supaya ndunungké marang bangsa Israèl,

nèk ora ketampa.
 Pada kagèta
 kaya kéwan kagèt
 nèk kenèng pasangan kaé
 lan nitèni,
 nèk pada nerak wèt-wètmu.
 Aku nyuwun,
 wong-wong kuwi disetrap
 kaya sak mestiné.

¹⁰ Pada petenga angen-angené,
 supaya ora bisa dunung tembungmu
 lan supaya pada bungkul
 kemomotan kasusahané.”

¹¹ Para sedulur, apa wong nèk kesandung sampèk tiba kaé terus mengkurep terus? Mesti ora, mesti bakal tangi menèh. Semono uga bangsa Israèl, sakwisé ketampik, mosok ora bisa ketampa menèh? Mesti bakal ditangèkké karo Gusti Allah. Nanging jalaran bangsa Israèl nampik pitulungané Gusti Allah, mulané bangsa liyané sing kelilan pretyaya marang Gusti Allah lan nampa keslametan, supaya bangsa Israèl dadi mèri. ¹² Dadiné salahé bangsa Israèl malah nekakké kabetyikan kanggo bangsa liya-liyané. Lah nèk tibané bangsa Israèl waé wis bisa nekakké kabetyikan, lah sepira gedéné kabetyikané Gusti Allah marang bangsa liya-liyané mbésuk, nèk bangsa Israèl kabèh bakal ditangèkké?

Bangsa sing dudu Ju ora kenèng gemunggung

¹³ Para sedulur, saiki aku nduwèni tembung marang kowé sing dudu bangsa Israèl. Kowé

ngerti déwé nèk Gusti Allah wis miji aku dadi rasul, kongkon nggelarké kabar kabungahan bab Gusti Yésus Kristus marang bangsa-bangsa sing dudu Ju. Aku jan bungah tenan dikèki peng-gawéan iki karo Gusti Allah. ¹⁴ Sing tak suwun bangsaku déwé bisa mèri marang bangsa liya sing ketampa Gusti Allah lan muga-muga bangsaku ènèng siji-loro sing uga bisa nampa keslametan sangka Gusti Allah. ¹⁵ Awit para sedulur, jalaran Gusti Allah nampik bangsa Israèl, bangsa liya-liyané bisa ketampa Gusti Allah. Lah nèk bangsa Israèl bakal ditangèkké lan ketampa menèh, kaya ngapa gedéné berkahé bangsa liya-liyané. Bakal kaya wong sing wis mati ditangèkké dadi urip menèh.

¹⁶ Para sedulur, nèk Bapa Abraham kuwi wis dadi umaté Gusti Allah, turun-turunané mesti ya semono uga. Nèk tyuwilané roti sing ndisik déwé dipasrahké marang Gusti Allah, tegesé rotiné sak kabèhé ya dipasrahké marang Gusti Allah. Nèk oyoté wèké Gusti Allah, pangé uga ya wèké Gusti Allah. ¹⁷ Saiki arep tak gambarké ngéné para sedulur. Wong sing nduwé wit olèf kaé mesti ngetoki pangé sing ora metu wohé. Lah iki nggambarké bangsa Israèl. Lah kowé kuwi sing dudu bangsa Israèl kenèng dipadakké karo wit olèf sing alasan. Dadiné saiki kaya-kaya pangé wit olèf alasan diènter nang wit olèf sing apik. Kowé saiki kaya pangé olèf alasan tyampur sak wit karo pang liya-liyané sangka wit olèf sing apik lan pangé kabèh éntuké pangan sangka oyoté wit olèf sing apik. ¹⁸ Nanging kowé aja nyepèlèkké pangé sing diketoki. Aja terus gemungung, awit kowé kuwi

namung pang waé. Kowé ora nyangga oyoté, nanging oyoté sing nyangga kowé.

¹⁹ Lah menawa kowé terus ngomong: “Lah pangé diketoki kuwi lak supaya awaké déwé diènter ta?” ²⁰ Kuwi bener, nanging kowé aja lali nèk pangé diketoki kuwi, jalaran ora pretyaya lan kowé diènterké, jalaran kowé pretyaya. Nanging aja terus gemunggung, malah kudu sing ati-ati. ²¹ Awit para sedulur, nèk Gusti Allah ora ngéman pangé wit olèf sing apik, mosok Dèkné bakal ngéman pangé wit alasan. Tegesé, nèk Gusti Allah ora ngéman bangsa Israèl, apa kowé mikir nèk Gusti Allah bakal ngéman kowé. ²² Dadiné kowé saiki dunung nèk Gusti Allah ora namung gedé kabetyikané, nanging Dèkné uga keras, ora kenèng digawé sembrana. Gusti Allah ngajar bangsa Israèl sing ora manut, nanging Dèkné ngétokké kabetyikané marang kowé, nèk kowé temen terus manut marang Dèkné. Nèk kowé ora manut, kowé uga bakal kaya pang sing diketok. ²³ Nanging para sedulur, nèk bangsa Israèl terus pada nampa pitulungané Gusti Allah lan pada manut, mesti bakal diènterké menèh nang wit olèf sing apik. Gusti Allah gedé kwasané lan bisa ngentyepké menèh. ²⁴ Kowé para sedulur sing dudu bangsa Israèl, kowé kaya pangé wit olèf alasan sing diketok terus dientyepké nang wit olèf sing apik. Kuwi sakjané ora nggon-nggonanmu. Lah apa ora luwih gampang kanggo Gusti Allah ngentyepké pangé wit olèf sing apik, sing mauné diketok, nanging terus dipasang nang wité déwé menèh.

Gusti Allah bakal nylametké

bangsa Israèl

²⁵ Para sedulur, ènèng prekara liyané sing nyatakké, nèk Gusti Allah bakal ngangkat bangsa Israèl. Aku kudu ngudarké prekara iki, supaya kowé ora nduwèni pikiran nèk namung kowé sing ditampa Gusti Allah, lah bangsa Israèl ora. Prekara iki mauné pantyèn kasimpen, nanging saiki arep tak omongké marang kowé. Kuwi ngéné: bangsa Israèl enggoné mangkotké atiné kuwi ora kanggo slawasé, nanging namung tekan mbésuk, nèk kabèh bangsa sing dudu Ju wis krungu kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus.

²⁶ Mengkono kuwi Gusti Allah bakal nylametké bangsa Israèl. Iki pantyèn wis tyotyok karo tembungé nabi Yésaya nang Kitab sing uniné ngéné:

“Juru Slameté manungsa
tekané sangka swarga,
Dèkné bakal mbuwang
sakkèhé dosané para turunané Bapa Yakub.”

²⁷ Gusti Allah uga ngomong ngéné:

“Aku bakal nggawé
prejanjian anyar
karo bangsa Israèl,
nèk Aku wis ngapura
sakkèhé salahé.”

²⁸ Para sedulur, jalaran bangsa Israèl nampik kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus, mulané ya dadi mungsuhé Gusti Allah. Lah kuwi malah nekakké betyik kanggo kowé. Nanging jalaran bangsa Israèl kuwi sakwijiné bangsa sing dipilih Gusti Allah, mulané ya diéman tenan karo Gusti Allah, éling prejanjiané marang Bapa Abraham, Isak lan Yakub. ²⁹ Awit para sedulur, nèk Gusti

Allah wis nggawé putusan milih lan mberkahi bangsa Israèl, Dèkné ora bakal malih pikirané. ³⁰ Wujuté kowé para sedulur sing dudu bangsa Ju, kowé mauné ya ora pada manut marang Gusti Allah, nanging saiki kowé pada nampa kawelasané. Kenèng apa? Jalaran bangsa Ju nampik pitulungané Gusti Allah. ³¹ Mengkono uga, kaya enggoné Gusti Allah ngétokké kawelasané marang kowé sing dudu Ju, Gusti Allah uga bakal ngétokké kawelasané marang bangsa Ju. ³² Dadiné bangsa Ju lan bangsa sing dudu Ju kabèh wis pada nglakoni dosa lan ya wis sak mestiné nèk kudu nampa setrapané. Lan jalaran sangka kuwi, Gusti Allah saiki bisa ngétokké kawelasané marang kabèh manungsa, sing Ju lan sing dudu Ju.

Pamuji marang Gusti Allah

³³ Pantyèn ya nggumunké tenan gedéné kasugihané Gusti Allah ing berkah, kaweruh lan pangerti. Putusané Gusti Allah ora ènèng sing bisa ndunungké lan ora ènèng sing bisa dunung tumindaké. ³⁴ Nabi Yésaya ya wis tau ngomongké bab iki, wujuté ketulis ngéné nang Kitab:

“Sapa ta sing ngerti pikirané Gusti
lan sapa ta
sing bisa ngréwangi
Dèkné ing pamikiran.

³⁵ Sapa ta wis ngutang Gusti Allah
lan wani njaluk bayar!”

³⁶ Awit para sedulur, sembarang kuwi tekané sangka Gusti Allah lan bisané ènèng terus kuwi ya sangka kekuwatané Gusti Allah, mulané kabèh

wong kudu memuji lan nyembah marang Gusti Allah slawasé. Amén.

12

Urip kanggo ngladèni Gusti Allah

¹ Para sedulur, kowé kabèh saiki wis dunung semono gedéné kawelasané Gusti Allah marang awaké déwé, mulané aku nyuwun marang kowé kabèh, mbok badanmu dipasrahké dadi kurban sing urip lan sing sutyi kanggo Gusti Allah. Kuwi ndadèkké bungahé Dèkné lan kuwi pangabekti sing sak mestiné kanggo kowé. ² Mulané, aja pada mèlu-mèlu karo sing dilakoni wong sing ora nurut Gusti Allah. Aja kaya ngono, nanging pada manuta marang Gusti Allah, supaya ati lan pikiranmu dadia anyar. Awit namung mengkono kuwi kowé bisa mangertèni marang kekarepané Gusti Allah. Ngertia para sedulur, ya kekarepané Gusti Allah kuwi sing betyik déwé kanggo uripmu.

Nèk kowé nuruti kuwi, kowé ndadèkké bungahé atiné Dèkné. Kekarepané Gusti Allah kuwi sing apik déwé kanggo kowé, kuwi ora ènèng klèruné.

³ Awit Gusti Allah pantyèn wis ngétokké kabetyikané marang aku lan Dèkné wis ngekèki penggawéan iki marang aku. Mulané aku ngélingké marang kowé siji-sijiné: aja mikir nèk kowé kuwi sing apik déwé, nanging angen-angen lan atimu kudu sing sak beneré. Ngertia nèk Gusti Allah déwé sing ngekèki sak wernané kapinteran marang kowé, supaya kowé bisa nuruti kekarepané. ⁴ Para sedulur, badané awaké déwé iki pérangané okèh lan penggawéané séjé-séjé. ⁵ Semono uga awaké déwé iki, senajan

awaké déwé iki wong okèh, nanging awaké déwé kabèh wis dadi siji ing Kristus. Awaké déwé iki kenèng dipadakké karo badané Kristus. Lan kaya pérangané badan mau, awaké déwé iki ya nduwé penggawéan déwé-déwé, kanggo nulungi sak kabèhé. ⁶ Mulané para sedulur, kowé kudu ngerti nèk Gusti Allah ngekèki werna-werna kapinteran marang awaké déwé siji-sijiné, kanggo nyambutgawé nuruti kekarepané. Nèk ènèng sedulur sing dikèki kapinteran bisa nampa tembungé Gusti Allah sing kudu diomongké marang sedulur-sedulur nang pasamuan, sedulur kuwi ya kudu nindakké penggawéan kuwi nganggo kekuwatané Gusti. ⁷ Nèk dikèki kapinteran kanggo nulungi apa mulangi liyané, ya kudu dikanggokké kaya sak mestiné. ⁸ Nèk ènèng sing nampa kapinteran kanggo ngantepké pengandelé sedulur liyané, ya kudu ditindakké kaya sak mestiné. Sing bisa ngedum rejeki marang liyané ya kudu ditindakké tanpa éman. Sapa sing dikèki kapinteran nuntun, ya kudu nuntun pasamuané Gusti karo sabar lan temen. Sing dikèki ati melas ya kudu ngétokké kawelasané marang liyané karo ati sing bungah.

Katrésnan marang sakpada-pada

⁹ Para sedulur, kowé kudu trésna sing tenanan marang sakpada-pada, aja étok-étokan. Mulané, kowé kudu nyingkuri barang sing ala, sing betyik kudu mbok gondèli. ¹⁰ Pada trésnaa marang sakpada-pada sak atimu, awit kowé wis dadi tunggal sedulur ing brayaté Kristus. Pada ngajènana marang sakpada-pada, malah apiké nèk

kowé pada kenèng ditiru karo liyané ing prekara iki. ¹¹ Aja pada males, nanging pada nyambuta gawé kanggo Gusti sing tenanan karo ati sing seneng. ¹² Gusti Allah bakal ngekèki barang sing nggumun-nggumunké marang kowé, mulané kuwi kudu diarep-arep karo bungah ing ati. Dadiné nèk kangèlan teka, kowé bisa sabar lan kuwat lan bisa pasrah sembarang marang Gusti Allah ing sakjeroné pandonga. ¹³ Sedulurmu sing pada kekurangan ing sandang lan pangan kudu mbok tulungi lan nèk ènèng dayoh kudu ditampa lan dirumati sing apik.

¹⁴ Wong sing nggawé sangsarané uripmu kudu mbok suwunké sing betyik marang Gusti Allah. Sepisan menèh aku ngomong: wong kaya ngono kudu mbok pujèkké apik, aja dipujèkké sing ala. ¹⁵ Nèk ènèng sedulur nampa kabungahan, pada mèlua bungah, nèk ènèng sing susah, pada mèlua susah. ¹⁶ Pada dadia siji ing ati karo sedulur kabèh sak pasamuhan. Mulané, aja namung mikirké penggawéan sing gedé, nanging pada senenga uga ngurusi penggawéan sing tyilik. Aja mikir kowé sing pinter déwé.

¹⁷ Aja mbales ala marang wong sing nggawé ala marang kowé, nanging nggawéa betyik marang sapa waé. ¹⁸ Pada nglumui sak bisa-bisamu, supaya urip rukun lan tentrem karo kabèh wong.

¹⁹ Para sedulur sing tak trésnani, aja pisan-pisan nduwèni kepéngin mbales ala marang wong sing nggawé ala marang kowé. Kaya ngono kudu mbok pasrahké marang Gusti Allah waé. Aja lali nèk Gusti Allah wis ngomong ngéné nang Kitab:

“Aku sing bakal mbales, Aku déwé sing bakal tumandang.”²⁰ Kowé malah kudu éling marang tembungé Kitab sing uniné ngéné: “Nèk mungsuhmu ngelih kudu mbok kèki mangan, nèk nglak kudu mbok kèki ngombé. Nèk kowé nindakké kuwi, mungsuhmu bakal rumangsa isin déwé lan bakal ngakoni salahé.”²¹ Mulané para sedulur, aja sampèk kowé kenèng dikalahké karo tumindak ala, aja, nanging kowé kudu menangké tumindak ala nganggo tumindak betyik.

13

Kuwajiban marang para pangwasa

¹ Para sedulur, kabèh wong, tegesé kowé mbarang, kudu nurut pernatan-pernatan sangka pangwasané negara, awit pangwasané negara kuwi ya Gusti Allah sing netepké. ² Dadiné sapa sing nglawan marang pangwasané negara kuwi sak beneré ya nglawan marang pernatané Gusti Allah. Mulané, sapa sing nerak pernatané negara ya kudu ngerti nèk bakal nampa setrapan. ³ Awit wong sing nglakoni sing betyik ora usah wedi marang pangwasané negara. Wong sing nindakké sing ala, kuwi sing kudu wedi. Mulané, nèk kowé nindakké sing betyik, kowé ora usah wedi, kowé malah bakal nampa pengaleman sangka negara. ⁴ Kowé kudu ngerti para sedulur, pangwasané negara kuwi sakjané nyambutgawé kanggo Gusti Allah kanggo betyikmu déwé. Nanging nèk kowé nindakké sing ala, ya bener kowé wedi, awit miturut pernatané negara kowé ya kudu disetrap. Pangwasané negara kuwi

panyèn gamané Gusti Allah kanggo sapa waé sing nindakké ala. ⁵ Dadiné para sedulur, kenèng apa awaké déwé kok kudu manut marang pernatané negara? Ora namung jalaran wedi disetrap, nanging uga jalaran awaké déwé ngerti nèk kuwi barang apik sing kudu dilakoni.

⁶ Mulané kowé ya pada mbayar belasting, awit negara kudu mbayar wong-wong sing nyekel pangwasa. Wong-wong kuwi netepi kuwajibané lan pada nyambutgawé kanggo Gusti Allah. ⁷ Mulané awaké déwé ya kudu netepi kuwajibané awaké déwé marang para pangwasa. Nèk kudu mbayar belasting ya kudu dibayar, nèk kudu ngajèni apa ngelem sing nyekel pangwasa, ya kudu ditindakké ngono.

Kuwajiban marang sakpada-pada

⁸ Para sedulur, apiké nèk kowé ora nduwé utang apa-apa marang sapa-sapa, kejaba nduwé utang katrésnan marang sakpada-pada. Awit wong sing trésna marang liyané kuwi netepi kekarepané Gusti Allah sak kabèhé. ⁹ Bener Gusti Allah ngekèki angger-angger marang awaké déwé kayadéné: aja laku bédang, aja mematèni, aja nyolong, aja milik barangé liyané lan ènèng angger-angger liyané. Nanging angger-angger kuwi mau kabèh kenèng didadèkké angger siji, yakuwi: pada trésnaa marang liyané kaya enggonmu nrésnani awakmu déwé. ¹⁰ Awit para sedulur, wong sing trésna marang liyané kuwi ya ora bakal nggawé ala marang liyané. Dadiné nèk awaké déwé nrésnani liyané, awaké déwé netepi angger-anggeré Gusti Allah sak kabèhé.

11 Para sedulur, prekara bab trésna marang sakpada-pada kuwi kudu mbok tindakké tenan, awit kowé kudu ngerti nèk awaké déwé kudu sing awas lan tata-tata, kaya wong sing tangituru. Kenèng apa aku kok ngomong ngono para sedulur? Jalaran saiki awaké déwé wis tyedek banget karo tekané Kristus, sing kudu njikuk awaké déwé sangka donya sing kebek ala iki, supaya didadèkké siji karo Gusti Allah slawaslawasé. Waktu kuwi wis selot tyedek nèk dipadakké karo mbiyèn dongé awaké déwé masrahké uripé marang Kristus. ¹²Nèk urip ing donya sing kebek ala iki dipadakké karo wengi, pantyèn wenginé ya wis mèh entèk lan awan wis mèh teka. Mulané hayuk awaké déwé pada ninggal tumindak peteng lan hayuk pada nyekel gamané pepadang. ¹³Hayuk pada nindakké sing betyik, kaya wong sing ana ing padang kenèng disawang liyané. Tegesé, aja ramé-ramé ngombé lan mabuk, aja laku bédang nindakké urip sing ora pantes, aja pada tukaran lan kumèrèn. ¹⁴Aja kaya ngono para sedulur, nanging saiki kowé wis dadi siji karo Gusti Yésus Kristus, kowé ya kudu urip niru Dèkné. Aja mikir kepriyé sing arep nuruti kekarepané dosa ing awakmu, kuwi namung nggolèk kemaremané kedaginganmu.

14

Sing sabar marang sakpada-pada

¹ Para sedulur, saiki ènèng prekara liyané sing kudu tak omong, yakuwi, bab pangan lan dina. Sing penting déwé ya iki: nèk ènèng sedulur sing

ijik enom pengandelé, ditampa sing apik, senajan sedulur kuwi ijik netepi sak wernané sirikané agama bab pangan lan dina. Prekara-prekara kuwi aja sampèk digawé jalaran kanggo èngkèl-èngkèlan bab apa sing bener lan apa sing klèru. ²Awit ènèng sedulur sing pretyaya nèk éntuk mangan panganan apa waé, nanging liyané pretyaya nèk ora éntuk mangan iwak daging, mulané ya namung mangan janganan. ³Sedulur sing pretyaya nèk éntuk mangan panganan apa waé ora kenèng nyepèlèkké liyané sing ora mangan iwak. Semono uga, sedulur sing namung mangan janganan, ora mangan iwak, ora kenèng nyalahké liyané sing mangan daging, awit Gusti Allah déwé wis nglilani sedulur kuwi mangan apa waé lan Dèkné ya wis nampa sedulur kuwi. ⁴Lah nèk Gustiné sedulur kuwi nglilani, apa kowé kuwi Gustiné sedulur kuwi kok wani nyalahké dèkné. Ketampa-oraé kuwi Gustiné sedulur kuwi sing ngarani. Nanging sedulur kuwi bakal ketampa, awit Gusti déwé sing bakal ngréwangi.

⁵Uga ènèng sedulur sing nganggep dina sijiné luwih apik tenimbang dina liyané. Nanging sedulur liyané pretyaya nèk dina kabèh tunggalé waé. Ya bèn, bab iki kabèh sedulur dililani nuruti pengandelé déwé-déwé. ⁶Awit para sedulur, sedulur sing ngarani sakwijiné dina luwih gedé tenimbang liyané kuwi ya jalaran sedulur kuwi kepéngin ngajèni marang Gusti Yésus. Lah sedulur sing pretyaya nèk éntuk mangan panganan apa waé semono uga nèk mangan ya kanggo ngluhurké Gusti Yésus. Wujuté sedulur kuwi nèk mangan ya ndonga lan maturkesuwun marang

Gusti Allah. Lah sedulur sing ora mangan iwak, sing namung mangan janganan, uga nèk mangan ya kanggo ngluhurké Gusti, awit dèkné ya ndonga lan maturkesuwun marang Gusti Allah.

⁷ Para sedulur, awaké déwé ora kenèng nyalahké sakpada-pada ing prekara-prekara iki. Awit, senajana urip, awaké déwé ya ora nuruti karepé déwé, senajana mati ya ora karepé déwé. ⁸ Nèk urip, awaké déwé ya urip kanggo Gusti, nèk mati, awaké déwé ya mati kanggo Gusti. Pati-uripé awaké déwé wis nang tangané Gusti. ⁹ Awit Kristus ya wis mati nglabuhi awaké déwé lan Dèkné tangi sangka pati, supaya bisa ngwasani kabèh manungsa, sing wis mati lan sing ijik urip.

¹⁰ Para sedulur, kowé sing ora mangan iwak, aja nyalahké sing mangan iwak lan kowé sing mangan sembarang, aja nyepèlèkké sing ora mangan iwak. Kenèng apa aku kok ngomong ngono? Awit awaké déwé kabèh mbésuk bakal kudu mara nang ngarepé Gusti Allah lan Dèkné sing bakal ngarani klèru-beneré awaké déwé. ¹¹ Wujuté nang Kitab ya wis ketulis ngéné:

“Tembungé Gusti Allah ngéné:

Kaya enggonku wujud urip,
mengkono uga Aku ngomong
nèk kabèh wong
bakal sujut ngabekti Aku
lan kabèh wong bakal ngakoni
nèk Aku iki Gusti Allah.”

¹² Dadiné para sedulur, awaké déwé iki siji-sijiné bakal asok penjawab déwé-déwé marang Gusti Allah.

Aja dadi sandungané liyané

¹³ Mulané hayuk awaké déwé wis aja pada nyalahké sakpada-pada menèh. Luwung hayuk pada nggawé putusan sing mantep ora arep nindakké prekara apa waé sing marakké liyané bisa semplak pengandelé apa tiba menèh ing dosa.

¹⁴ Bener, jalaran aku wis dadi siji karo Gustiku Yésus, aku ngerti nèk ora ènèng barang apa waé kotor sangka karepé déwé, ora para sedulur. Barang kuwi kotor kanggo wong sing nganggep nèk barang kuwi kotor.

¹⁵ Dadiné para sedulur, nèk jalaran sangka sing mbok pangan ènèng sedulur ketyentok atiné, tibaké kowé ya ora mlaku nganggo katrésnan. Aja sampèk, jalaran sangka barang sing mbok pangan, ènèng sedulur semplak pengandelé. Ngeritia nèk Kristus mati uga nglabuhi sedulur kuwi.

¹⁶ Mulané para sedulur, sing ati-ati, aja sampèk prekara sing mbok anggep betyik sampèk dianggep ala karo sedulur liya. ¹⁷ Awit, ora nèk awaké déwé ora mangan iki apa ora ngombé kaé kuwi tandané nèk uripé awaké déwé dikwasani karo Gusti Allah, ora! Nanging nèk sangka pitulungané Roh Sutyi awaké déwé bisa ngétokké barang sing bener lan bisa ngétokké katentreman lan kabungahan, kuwi tandané nèk uripé awaké déwé dikwasani karo Gusti Allah. ¹⁸ Wong sing ngladèni Kristus nganggo ati sing kaya ngono kuwi pantyèn ndadèkké bungahé Gusti Allah lan uga diajèni karo manungsa.

¹⁹ Mulané para sedulur, awaké déwé kudu nglumui tenan nindakké prekara-prekara sing

bisa ndadèkké rukun lan sing bisa ngantepké pengandelé awaké déwé kabèh. ²⁰ Aja sampèk awaké déwé mbubrah panggawéané Gusti Allah jalaran sangka prekara panganan. Ya bener, panganan apa waé kenèng dipangan, nanging ora apik nèk apa sing dipangan awaké déwé kuwi sampèk ndadèkké sandungané sedulur liyané. ²¹ Apiké awaké déwé ora mangan daging apa ora ngombé anggur apa ora nindakké apa waé sing bisa marakké sedulur liyané semplak pengandelé. ²² Pengandelmumu bab apa sing kenèng lan apa sing ora kenèng dipangan kuwi kudu mbok simpen ing atimu déwé, namung kowé déwé lan Gusti Allah sing kudu ngerti. Pantyèn beja tenan wong sing bisa ngarani ing atiné déwé apa sing bener, tanpa rumangsa salah ing tembé-mburiné. ²³ Nanging nèk ènèng sedulur nékat mangan panganan tanpa ngerti panganan mau apik dipangan apa ora, sedulur kuwi dosa, ora namung ing atiné déwé, nanging uga nang ngarepé Gusti Allah. Awit pantyèn dosa nèk kowé nindakké prekara apa waé tanpa ngerti ing ati bener-oraé.

15

Nggawé senengé liyané, ora nggolèk senengé déwé

¹ Para sedulur, awaké déwé sing rumangsa wis jeru pengandelé, awaké déwé kudu nyabari sedulur-sedulur sing ijik enom pengandelé. Aja namung mikir sing apik kanggo awaké déwé waé. ² Malah hayuk awaké déwé siji-sijiné pada nindakké apa sing apik kanggo sedulur liyané

lan apa sing bisa ngantepké pengandelé sedulur liyané. ³ Awit Kristus wujudé ya ora nggolèk senengé déwé, ora, nanging nang Kitab wis ketulis ngéné: “Duh Allah, tembungé wong-wong sing pada ngolok-olok Kowé, tibané ing Aku.”

⁴ Para sedulur, sembarang sing wis ketulis nang Kitab dèk jaman mbiyèn kuwi tujuané kanggo mulangi awaké déwé, supaya awaké déwé pada sabar lan nduwé kekuwatan nurut kekarepané Gusti Allah. Lan jalaran sangka kuwi awaké déwé bisa ngarep-arep nampa sembarang sing wis dijanji karo Gusti Allah. ⁵ Muga-muga Gusti Allah, sing ngekèki kesabaran lan kekuwatan, ngréwangi kowé kabèh, supaya bisa dadi siji ing kekarepan lan bisa nindakké urip nurut tipaké Kristus Yésus. ⁶ Dadiné kowé kabèh bisa dadi siji ing ati lan bebarengan kowé bisa ngluhurké Gusti Allah karo lambému. Dèkné sing dadi Bapaké Gustiné awaké déwé Yésus Kristus.

Kristus kanggo bangsa Ju lan

sing dudu Ju

⁷ Mulané para sedulur, mikirké kuwi mau kabèh sing tak omong, hayuk nampa sakpada-pada karo bungah, kaya enggoné Kristus nampa kowé. Mengkono kuwi Kristus marakké wong-wong pada ngluhurké jenengé Gusti Allah. ⁸ Aku ngomong ngono kuwi, awit enggoné Kristus teka ngladèni bangsa Ju kuwi kanggo nduduhké nèk Gusti Allah ora medot, nanging malah nuruti prejanjiané marang para mbah-mbahané. ⁹ Kejaba sangka kuwi, Kristus teka, supaya uga bangsa sing

dudu Ju bisa ngluhurké Gusti Allah, sing ngétokké kawelasané. Wujuté nang Kitab wis ketulis ngéné:
“Aku bakal ngluhurké Jenengmu lan nang tengahé para bangsa Aku bakal memuji Kowé.”

¹⁰ Uga ènèng tembung ngéné sangka nabi Moses:
“Hé para bangsa sing dudu Ju, pada bungah-bungaha bareng karo bangsa pilihané Gusti Allah.”

¹¹ Enèng tulisan liyané menèh sing uniné ngéné:
“Hé para bangsa sing dudu Ju, pada memujia marang Gusti lan bangsa-bangsa liyané, pada memujia marang Dèkné.”

¹² Nabi Yésaya uga wis ngomong ngéné, kaya sing ketulis nang Kitab:
“Bapa Isai, bapaké ratu Daved, bakal nukulké turunan sing bakal ngwasani para bangsa sing dudu Ju.
Ya Dèkné sing dadi pengarep-arepé bangsa sing dudu Ju.”

¹³ Para sedulur, pandongaku, muga-muga Gusti Allah sing dadi pengarep-arepé kabèh manungsa, ngebeki atimu karo kabungahan lan katentreman, awit kowé pada pretyaya marang Dèkné. Muga-muga pengarep-arepmu mundak terus sangka pitulungané Roh Sutyi.

Kenèng apa rasul Paulus kok nulis layang iki

¹⁴ Para sedulur, aku déwé ngerti nèk kowé kabèh ora kurang ing tumindak betyik, awit Gusti Allah ngebeki atimu karo kaweruh. Mulané kowé ya bisa mulangi sakpada-pada. ¹⁵ Nanging senjata ngono, nang layang iki aku kendel ngélingké bab prekara siji-loro marang kowé. Enggonku wani nulis karo kendel kuwi jalaran Gusti Allah wis milih aku lan ngekèki panggawéan iki. ¹⁶ Aku kudu dadi peladéné Kristus Yésus nggawa kabar kabungahan marang bangsa-bangsa sing dudu Ju. Mengkono kuwi aku bisa nggawa bangsa-bangsa sing dudu Ju nang ngarepé Gusti Allah, supaya bisa ketampa lan uripé bisa kanggonan lan katuntun Roh Sutyi. Mulané aku nganggep aku iki kaya imam sing masrahké kurban marang Gusti Allah. Kurbanku sing ndadèkké bungahé Gusti Allah ya bangsa-bangsa sing dudu Ju iki. ¹⁷ Lan jalaran aku wis dadi siji karo Kristus aku bungah bisa nyambutgawé ngladèni Gusti Allah. ¹⁸ Awit aku namung wani ngomongké apa sing wis ditindakké karo Kristus lantaran aku, yakuwi, nuntun bangsa-bangsa sing dudu Ju, supaya pada manut marang Gusti Allah. Bisané pada manut, jalaran krungu pituturé Gusti lan weruh kwanané Gusti sangka aku. ¹⁹ Kejaba sangka kuwi, Gusti Allah ngekèki pangwasa marang aku, supaya aku bisa nindakké tanda-tanda lan mujijat-mujijat kanggo manungsa. Karomenèh Roh Sutyi ngekèki kekuwatan marang aku, supaya aku bisa nindakké panggawé-penggawé sing nggumuké iki. Mengkono kuwi aku nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus sampèk rata,

wiwit kuta Yérusalèm mlaku-mlaku nganti tekan bawah Ilirikum. ²⁰ Nanging aku namung nggelarké kabar kabungahan iki nang panggonan-panggonan sing durung tau dikabari bab Gusti Yésus Kristus. Dadiné aku ora nyambutgawé nang kebon sing wis digarap wong liya. ²¹ Wujuté nang Kitab ya wis ketulis ngéné:

“Wong sing durung tau dikabari bab Dèkné bakal weruh Dèkné lan wong sing durung tau krungu bakal dunung.”

Rasul Paulus arep teka

nang kuta Rum

²² Para sedulur, yakuwi jalarané sing marakké aku karépotan ora bisa teka nang nggonmu. ²³ Nanging saiki penggawéanku nang bawah kéné wis rampung lan ya pantyèn wis pirang-pirang taun tenan enggonku kepéngin niliki kowé. ²⁴ Mulané, sing tak suwun, nèk aku lunga nang negara Spanyol aku bisa mampir nang nggonmu. Nèk aku lèrèn nang kuta Rum kono, aku bakal bebarengan karo kowé sak untara. Sakwisé kuwi aku bakal nyuwun pitulunganmu, supaya aku bisa neruské lakuku. ²⁵ Nanging saiki aku arep budal nang kuta Yérusalèm, aku arep ngréwangi sedulur-sedulur sing nurut Gusti nang kana. ²⁶ Awit sedulur-sedulur nang Masedonia lan Akaya pada nglumpukké duwit karo éklase ati, kanggo nulungi sedulur-sedulur nang Yérusalèm sing ora nduwé. ²⁷ Putusan kuwi metu sangka karepé wong-wong kuwi déwé lan pantyèn ya ènèng beneré nèk wong-wong iki kudu

nulungi sedulur-sedulur nang Yérusalèm sing ora nduwé. Wujuté ya bangsa Ju sing nggawa kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus marang bangsa-bangsa sing dudu Ju. Lan jalaran sedulur-sedulur wis ngedum banda kasukman marang sedulur-sedulur sing dudu Ju, mulané ya wis sak mestiné nèk sedulur-sedulur sing dudu Ju nyukupi sedulur-sedulur bangsa Ju karo sandangpangan.

²⁸ Para sedulur, nèk aku wis rampung karo penggawéan iki, tegesé, nèk aku wis masrahké duwit urunan mau kabèh marang sedulur-sedulur nang Yérusalèm, aku bakal budal nang negara Spanyol lan mampir nang nggonmu nang kuta Rum. ²⁹ Nèk aku teka nang nggonmu aku bakal nggawa berkah okèh sangka Kristus, sing arep tak edum karo kowé.

³⁰ Para sedulur, kowé lan aku saiki pada nyambutgawé bebarengan kanggo Gusti Yésus Kristus lan awaké déwé bebarengan ngrasakké katrésnané Roh Sutyi sing manggon ing uripé awaké déwé. Mulané aku nyuwun tenan marang kowé, mbok aku diréwangi ing sakjeroné pernganku. Aku didongakké supaya bisa slamet.

³¹ Didongakké, supaya aku bisa utyul sangka tangané wong Ju nang Yudéa sing pada nglawan pituturé Gusti. Didongakké, supaya duwit urunan bisa ditampa apik karo sedulur-sedulur nang Yérusalèm. ³² Dadiné, nèk Gusti Allah nglilani, aku bisa teka nang nggonmu karo ati bungah lan enggonku niliki kowé bisa nggawé segeré atiku lan atimu. ³³ Muga-muga Gusti Allah, sing

bisa ngekèki katentreman, mberkahi kowé kabèh. Amèn.

16

Kirim kabar-kabar slamet

¹ Para sedulur, aku nyuwun marang kowé, nèk sedulur Fébé teka nang nggonmu, dèkné ditampa lan diladèni sing apik, awit dèkné ya kaya awaké déwé nurut Gusti. Sedulur Fébé iki nyambutgawé kanggo Gusti nang pasamuhan nang kuta Kèngkréa.

² Mulané aku nyuwun marang kowé, sedulur iki diladèni kaya sak pantesé kanggo sedulur sing nyambutgawé kanggo Gusti. Nèk butuh apa-apa ditulungi, awit dèkné déwé ya wis nulungi sedulur pirang-pirang, kayadéné aku iki.

³ Aku nyuwun dikirimké slamet marang sedulur Akwila lan Priska, kanyaku nyambutgawé kanggo Kristus Yésus. ⁴ Sedulur sak jodo iki ora éman uripé enggoné nulungi aku. Lan ora namung aku déwé, nanging sedulur-sedulur sangka pasamuhan-pasamuhan sing dudu bangsa Ju ya rumangsa kepotangan pitulungan karo sedulur loro iki. ⁵ Dikirimké slamet uga marang sedulur-sedulur sing pada mèlu kumpulan nang omahé sedulur Akwila lan Priska.

Kepriyé kabaré karo sedulurku Epénétus sing tak trésnani? Dèkné nurut Gusti sing ndisik déwé nang bawah Asia. ⁶ Kirimké slamet marang sedulur Maria. Dèkné ya ora setitik enggoné nyambutgawé kanggo kowé. ⁷ Kepriyé kabaré karo sedulur Adronikus lan sedulur Junia, kanyaku tunggal bangsa sing uga disetrap bareng karo aku. Sedulur loro iki pantyèn rasul sing kajèn tenan

lan enggoné nurut Gusti malah luwih suwi tenimbang aku.

⁸ Kirimké slamet marang Ampliatus, sedulurku ing Gusti sing tak trésnani tenan. ⁹ Aja lali marang sedulur Urbanus, sing kaya aku nyambutgawé kanggo Kristus. Uga Stakis, sedulur sing tak trésnani. ¹⁰ Kirimké slamet marang sedulur Apèles, sing temen nurut Kristus. Uga sedulur-sedulur nang omahé sedulur Aristobeles. ¹¹ Sedulur Hérodium, sedulur tunggal bangsa, kirimké slamet uga marang dèkné. Kepriyé kabaré karo sedulur-sedulur sing nang omahé sedulur Narkisus? Sing tak suwun pada slamet sangka berkahé Gusti.

¹² Aja lali uga marang sedulur Triféna lan sedulur Triposa. Sedulur wédok-wédok iki ya ora sembrana enggoné nyambutgawé kanggo Gusti. Uga sedulurku wédok Pèrsi sing tak trésnani. Dèkné uga ora setitik enggoné nyambutgawé ngladèni Gusti. ¹³ Kirimké slamet marang sedulur Rufus, sing nyata tenan penggawéané kanggo Gusti. Uga ibuné sedulur Rufus, sing trésna marang aku kaya anaké déwé. ¹⁴ Kepriyé kabaré karo sedulur Asinkritus, sedulur Flikon, sedulur Hèrmès, sedulur Patrobas, sedulur Hèrmas lan uga sedulur-sedulur liyané bebarengané? ¹⁵ Kirimké slamet marang sedulur Filologes lan sedulur Yulia, sedulur Nérus lan yuné. Uga kirimké slamet marang sedulur Olimpas lan sedulur-sedulur liyané bebarengané.

¹⁶ Para sedulur, pada rangkulana sakpada-pada kanggo tanda katrésnan sangka aku. Sedulur-sedulur sangka pasamuhan kabèh nang bawah kéné pada kirim slamet marang kowé kabèh sing

nang kuta Rum kono.

¹⁷ Para sedulur, aku kepéngin ngélingké marang kowé, supaya pada awas lan ati-ati karo wong sing marakké tyongkrèh lan metyah pasamuan, uga marakké sedulur siji-loro ninggal dalané Gusti. Pada mulangké prekara-prekara sing ora tyotyok blas karo pitutur sing bener sing wis diwulangké marang kowé. Wong kaya ngono kuwi diedohi.

¹⁸ Kenèng apa awaké déwé kok kudu ngedohi wong sing kaya ngono kuwi? Awit ora pada nuruti kekarepané Kristus, Gustiné awaké déwé. Omongané énaké lan alusé éram-éram, nanging tujuané namung ngenèng sedulur-sedulur sing ora ngerti nèk diapusi. ¹⁹ Kenèng apa aku kok ngomong ngono! Awit kabèh wong wis ngerti nèk kowé nurut Gusti tenan. Mulané aku ya bungah tenan. Nanging senajan ngono, karepku kowé pada mikir sing apik bab sing bener, sing kudu mbok lakoni. Bab sing ala, kuwi kudu diedohi. ²⁰ Gusti Allah sing bisa ngekèki katentreman marang awaké déwé, Dèkné sing ndang bakal ngremuk Sétan nang ngisoré sikilmu.

Muga-muga kabetyikané Gustiné awaké déwé Yésus ngebeki atimu!

²¹ Para sedulur, sedulur Timotius sing nyambutgawé karo aku, kirim slamet marang kowé. Uga sedulur Lusius, Jason lan sedulur Sosipatèr, kabèh tunggal bangsa karo aku.

²² Aku déwé uga, Tèrtius, sing nulis layang iki, ya kirim slamet marang kowé kabèh sing pada nurut Gusti.

²³⁻²⁴ Uga sedulur Gayus kirim slamet. Dèkné sing tak inepi lan dèkné uga sing ngekèki panggonan marang pasamuhan ngumpul nang omahé. Kabar slamet uga sangka sedulur Erastus, sing nyekel duwité kuta kéné. Uga sedulur Kwartus kirim kabar slamet marang kowé. Muga-muga kabetyikané Gusti Yésus Kristus ngebeki atimu kabèh.

Pamuji lan penutup

²⁵ Para sedulur, hayuk pada ngluhurké jenengé Gusti Allah. Dèkné nduwèni kwasa nguwatké pengandemu. Yakuwi sing tak omongké, nèk aku nggelarké kabar kabungahané Gusti Yésus Kristus. Kabar kabungahan iki pantyèn kasimpen pirang-pirang atus taun. ²⁶ Nanging Gusti Allah sing langgeng saiki wis ngudarké simpenan iki marang awaké déwé sing nyambutgawé kanggo Dèkné. Awaké déwé dikongkon nggelarké kabar kabungahan iki, sing uga wis diomongké karo para nabi nang Kitab. Kabèh bangsa kudu krungu kabar kabungahan iki, supaya bisa pretyaya lan manut marang Gusti Allah.

²⁷ Para sedulur, Gusti Allah sing ora ènèng liyané, Gusti Allah sing gedé déwé kaweruhé, Dèkné déwé sing kudu diluhurké slawas-lawasé. Dèkné sing ngongkon Gusti Yésus Kristus ny-lametké awaké déwé. Amèn.

Paulus

**Kitab sutji prejanjian anyar ing Basa Jawa
Suriname sing gampang
New Testament in Javanese, Caribbean
(NS:jvn:Javanese, Caribbean)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Javanese, Caribbean

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Javanese, Caribbean

jvn

Suriname

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Javanese, Caribbean

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

1ae1a846-fec8-54b5-9c60-e22db5a83cba